

VYUŽITÍ IONTOVÝCH KAPALIN PRO ODSTRAŇOVÁNÍ KYSELÝCH AROMATICKÝCH HALOGENERIVÁTŮ Z KONTAMINOVANÝCH VOD

Tomáš Weidlich

Ústav Environmentálního a chemického
inženýrství

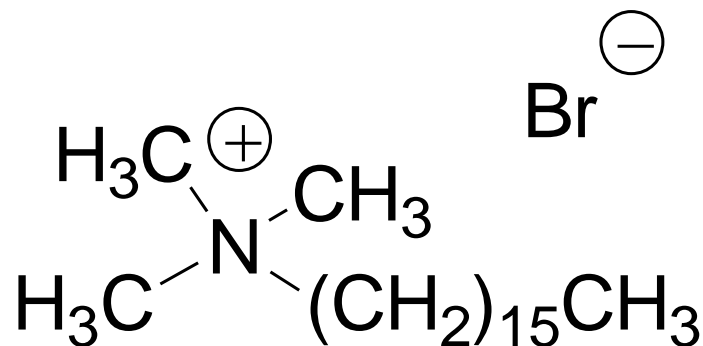
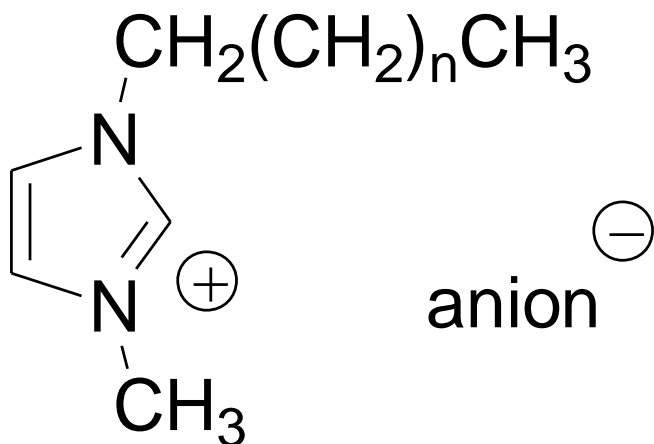
Tel.: 46 603 8049

tomas.weidlich@upce.cz

Iontové kapaliny

- Skládají se obvykle z objemného organického kationtu a organického nebo anorganického aniontu
- bod tání často nižší než 100°C
- Nejběžnější BMIM (n=2):

cetyl-trimethylamonium-
bromid:

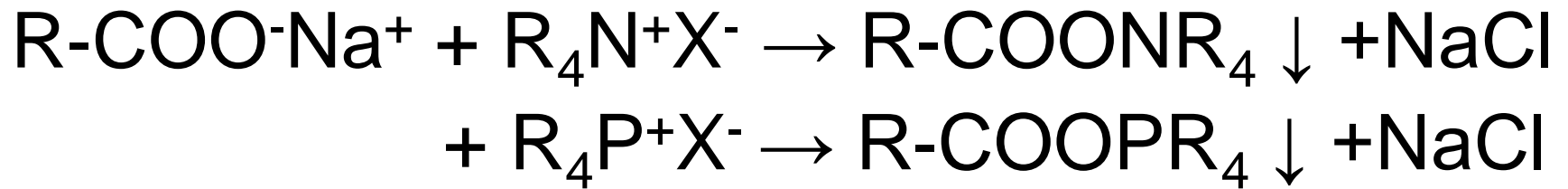
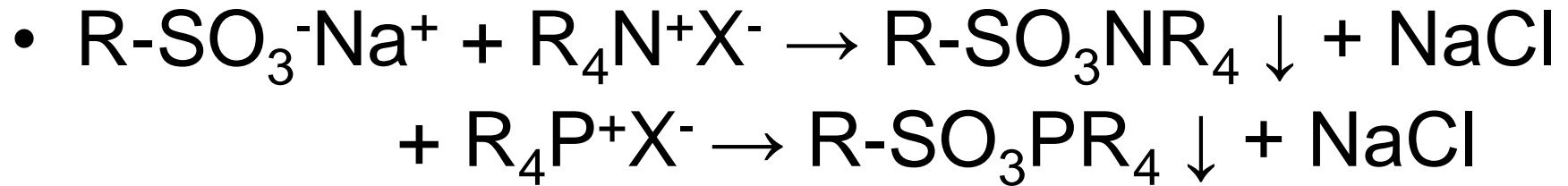

Typické vlastnosti ILs:

- iontová vodivost
- elektrochemická stabilita
- nízká tenze par
- nehořlavost
- **schopnost výměny aniontu, přičemž výměnou aniontu lze měnit fyzikální a chemické vlastnosti**

=> např. možnost ovlivnění polaritý IL => ovlivnění rozpustnosti v různých rozpouštědlech

Využití schopnosti výměny aniontu u iontových kapalin pro srážení kyselin z vodných roztoků:

= iontová výměna s použitím kapalného iontoměniče

Které faktory ovlivňují separaci kyselých kontaminantů působením iontových kapalin?

Byl studován¹:

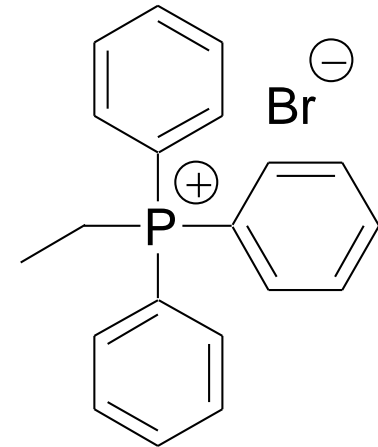
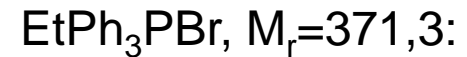
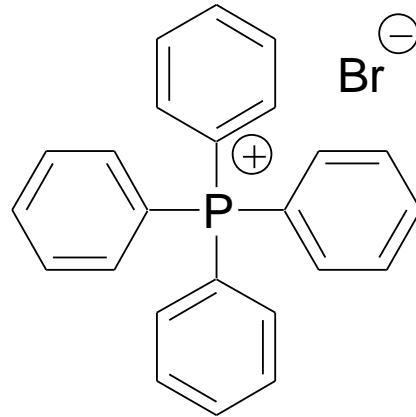
- 1) Vliv různých druhů kationtových tenzidů
- 2) Vliv násady kvartérní amoniové nebo fosfoniové soli, tedy optimální molární poměr kationtového tenzidu vůči počtu kyselých funkčních skupin v barvivo
- 3) Vliv pH na účinnost separace barviva z vodného roztoku
- 4) Způsob izolace vyloučené iontové kapaliny, iontového páru barvivo-kationtový tenzid z vod

^{1a} Weidlich T. et al.: *Sep. Sci. Technol.* 47(9), 1310-1315 (2012).

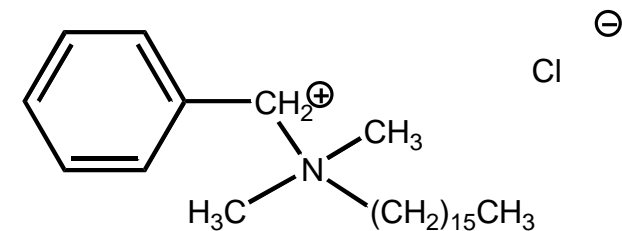
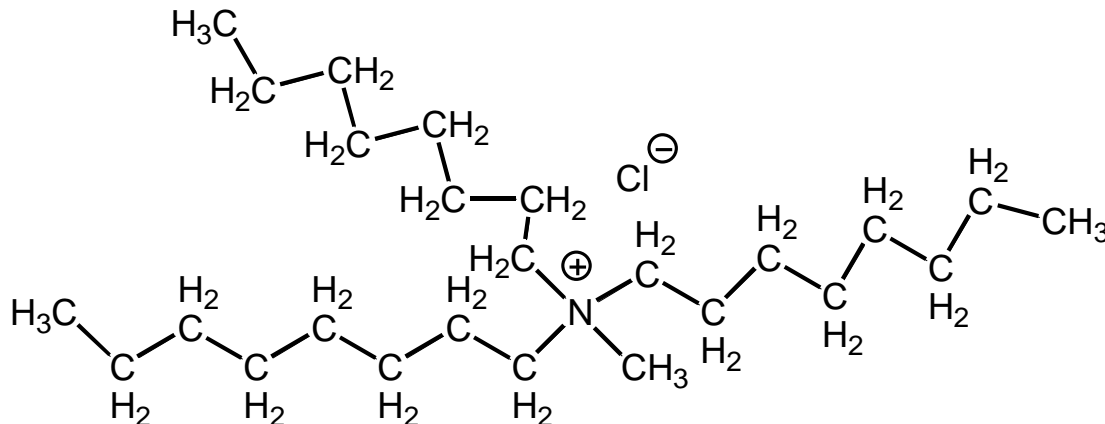
^{1b} Weidlich T. et al.: CZ20120359 A3 (2013)

Ad. 1) Vybrané kationty vhodné pro srážení aromatických kyselin (organická kyselá barviva) z vod:

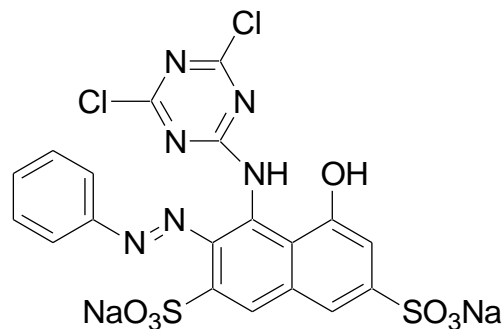
- Pro akademický výzkum:

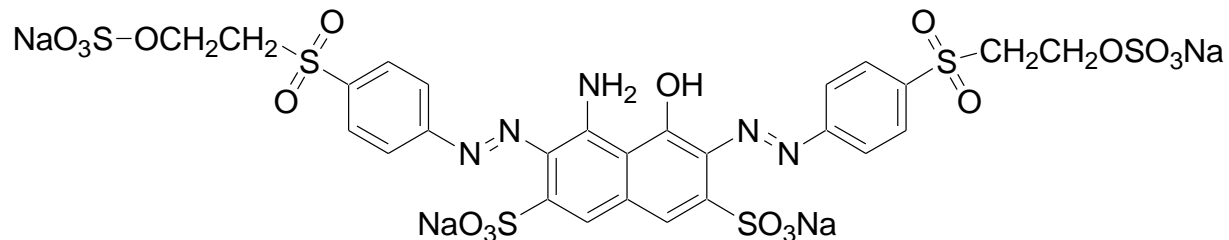
- Pro průmyslové aplikace (Aliquat, benzalkonium chlorid):

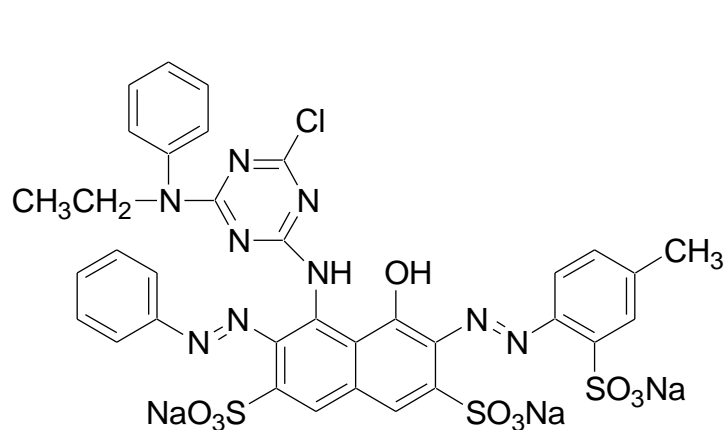
Akademický výzkum srážení aromatických sulfonových kyselin (kyselých barviv) přidavkem IL:

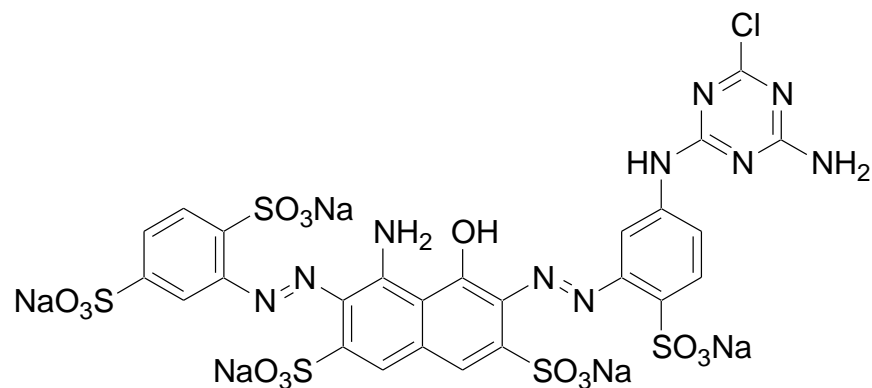
Procion® Red MX-5B, Synonym: Reactive red 2,
Molecular Weight: 615.33; **PR**

Reactive Black 5, Molecular Weight: 991.8, **RB5**

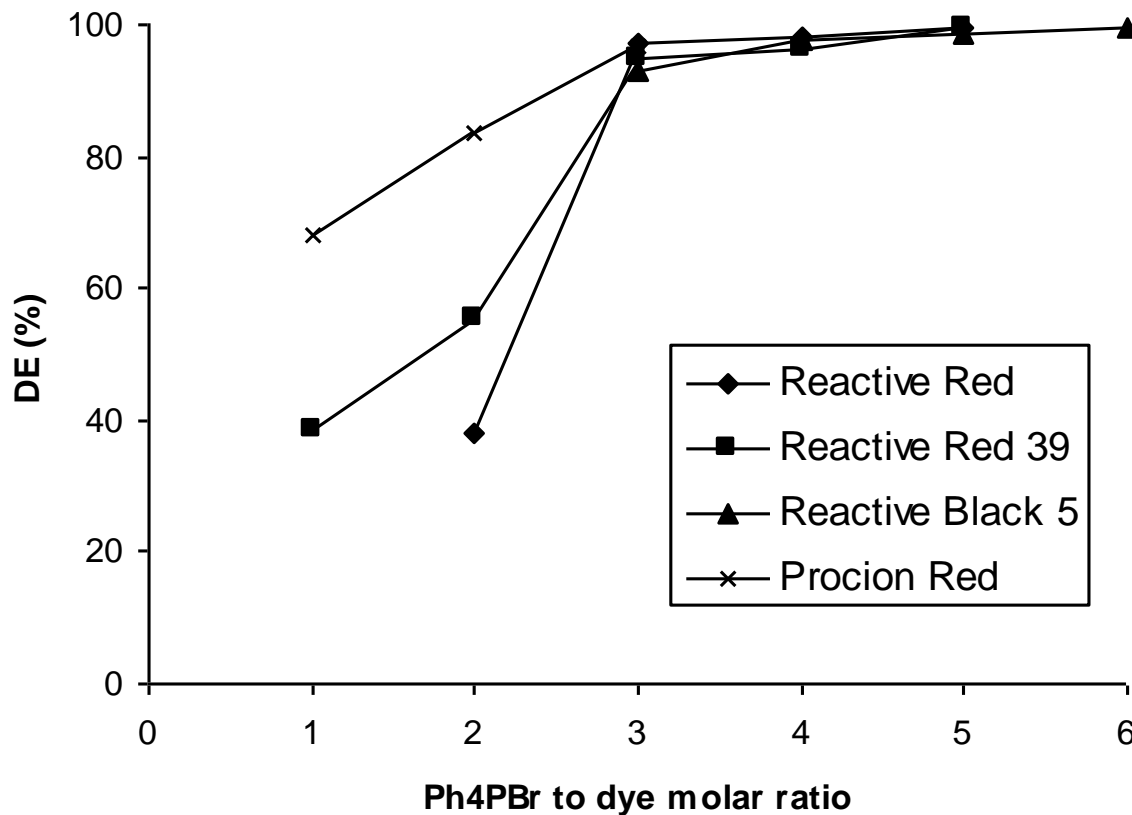
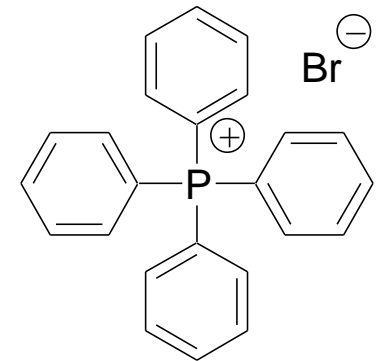

Reactive Red 45:1, Molecular Weight: 771.5, **RR**

Reactive Black 39, Molecular Weight: 1025.5; **RB39**

Ad.2) Studium vlivu násady Ph_4PBr na účinnost odstranění barviva v roztoku:

Počet vázaných SO_3^- v barvivu:

Reactive Red 45:1 = $3 \times \text{SO}_3^-$

Reactive Red 39 = $4 \times \text{SO}_3^-$

Reactive Black 5 = $5 \times \text{SO}_3^-$

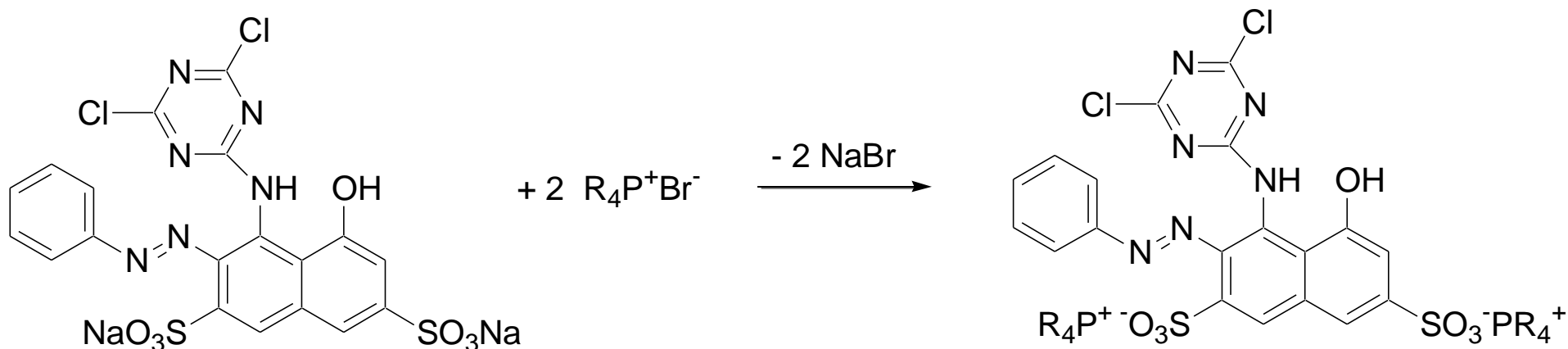
Procion Red MX-5B = $2 \times \text{SO}_3^-$

Závislost účinnosti odstranění barviva (DE) na použitém molárním poměru Ph_4PBr vůči sráženému barvivu

Tvorba nových iontových kapalin za současného srážení kyselých barviv:

Srážení barviva Procion® Red MX-5B, PR s vybranými fosfoniovými solemi:

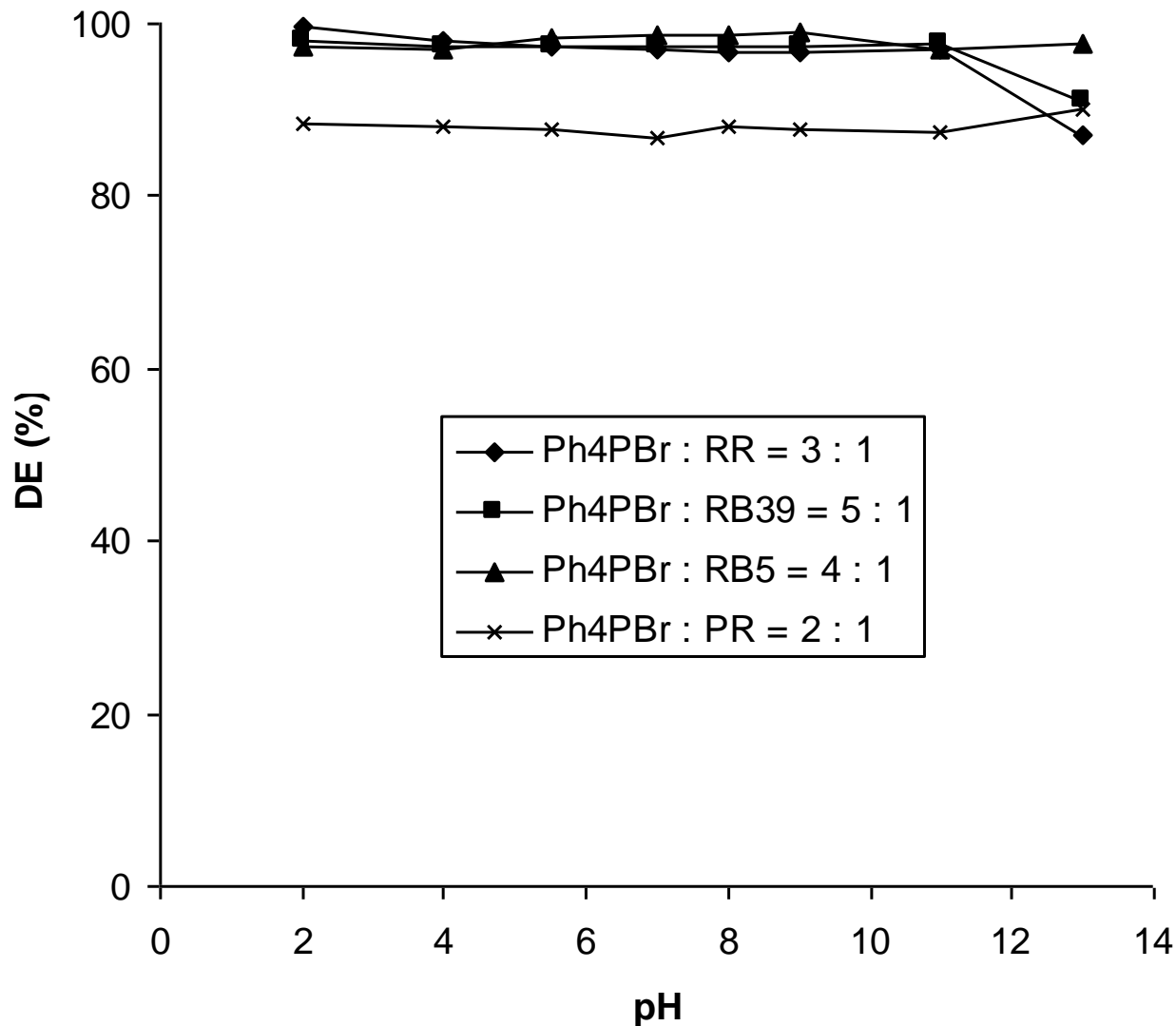

Byl studován:

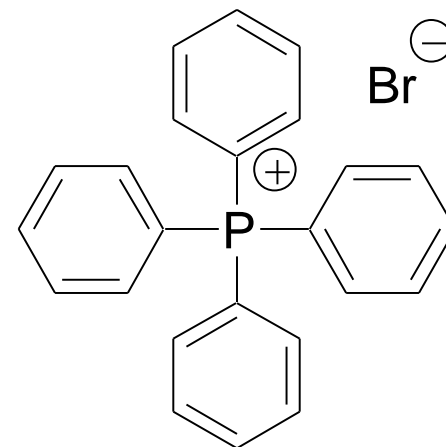
a) Vliv násady kvartérní amoniové nebo fosfoniové soli, tedy optimální molární poměr kationtového tenzidu vůči počtu kyselých funkčních skupin v barvivu

b) Vliv pH na účinnost separace barviva z vodného roztoku

Ad. 3) Vliv pH na účinnost srážení barviv při molárním poměru $R_4PBr : SO_3^- = 1 : 1$

Ph_4PBr , $M_r = 419,3$

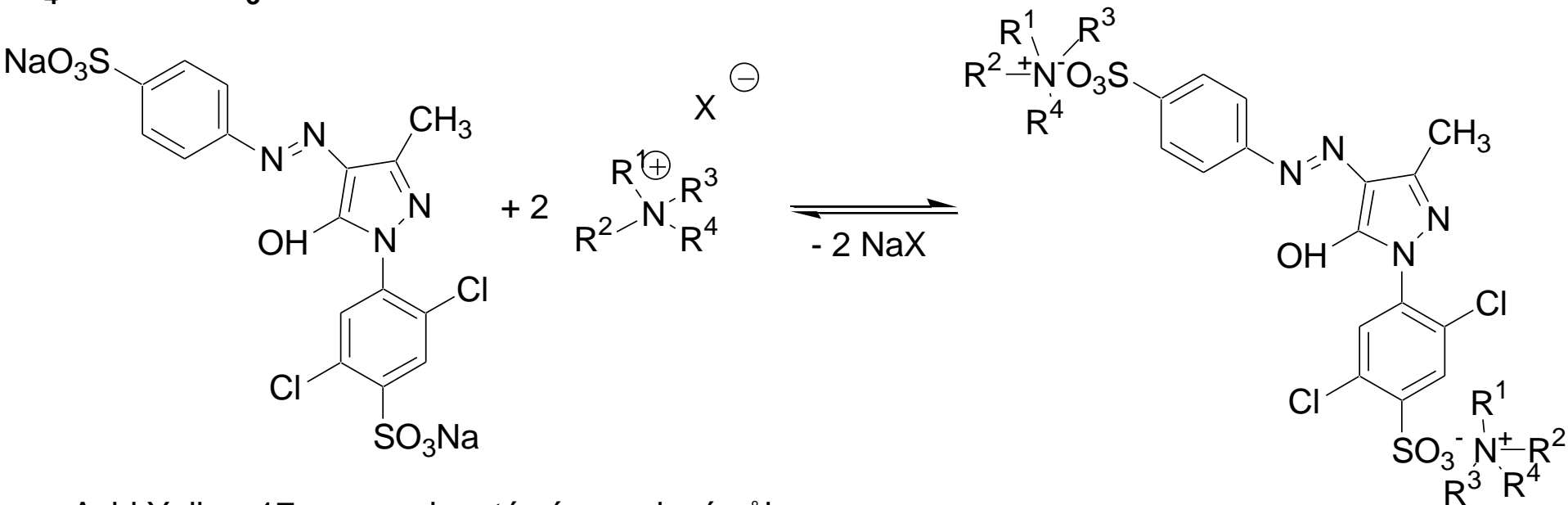

Využití ILs pro srážení RSO_3^-
v průmyslovém měřítku:

Využití velkotonážně vyráběných
amoniových solí:

Testování srážení na žluti Acid Yellow 17:

Na základě zkušeností s R4PBr a barvivy použito pro srážení AY17 mol. poměru
 $R_4NCl : RSO_3Na = 1:1$

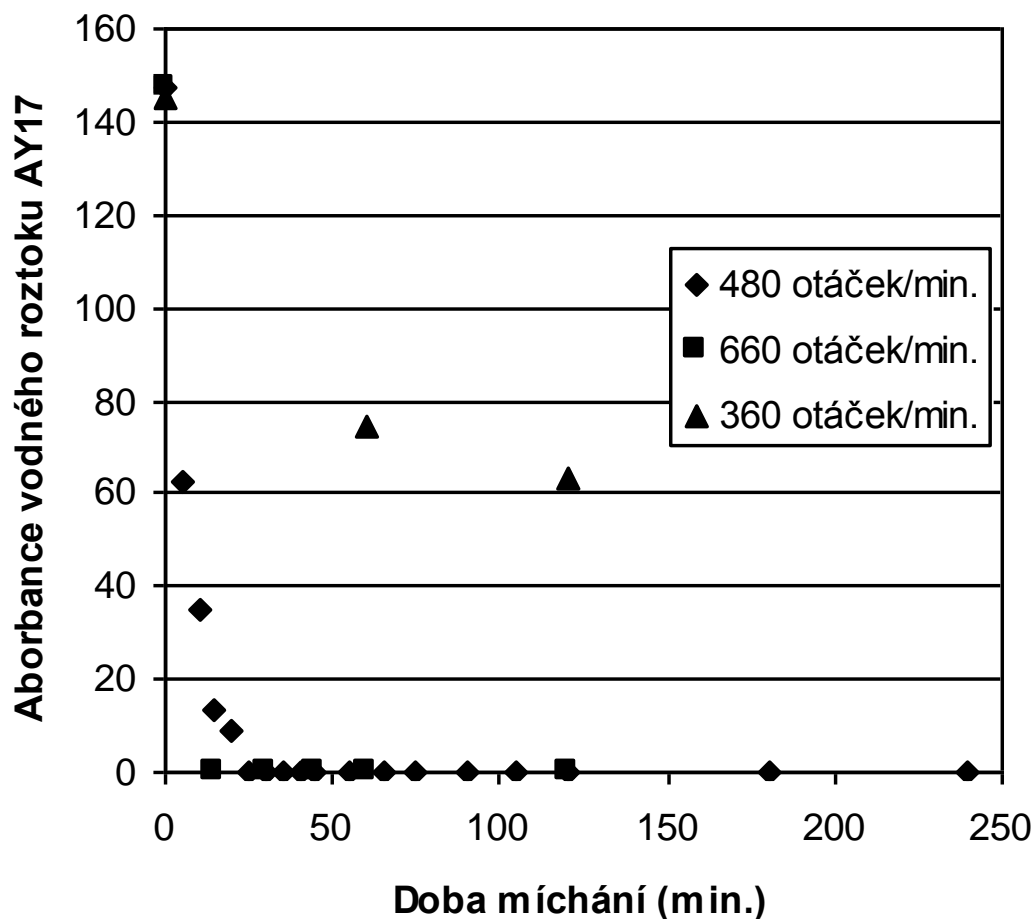
Acid Yellow 17

+ kvartérní amoniová sůl

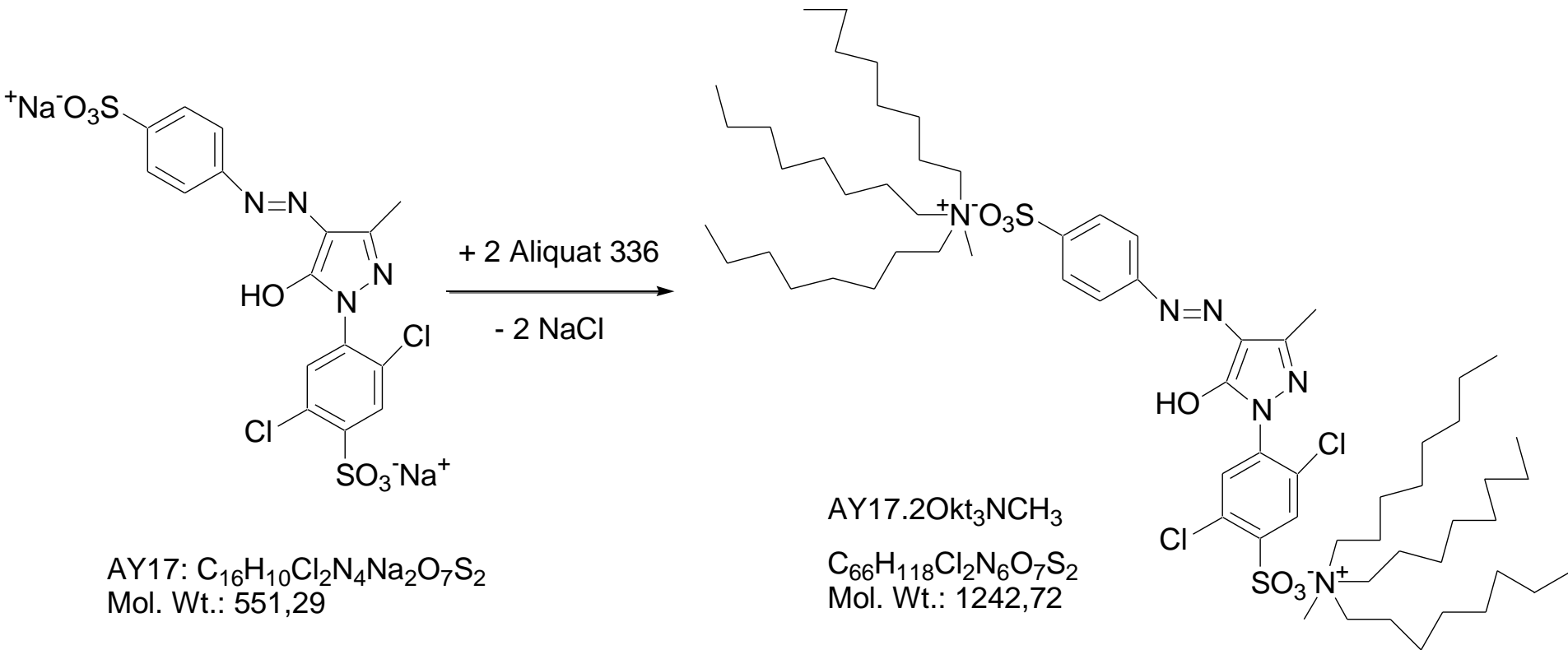
Použitá IL:	Po smíchání:
Cetyl-trimethylamonium Br ⁻ (C ₁₆ H ₃₃ N(CH ₃) ₃ Br)	Nedochází ke srážení
Benzyl-dimethyl-stearylamonium Cl ⁻ benzalkonium chlorid	Tvoří emulzi
Dilauryl-dimethylamonium Br ⁻	Tvoří emulzi
Methyl-trioctylamonium Cl⁻ (Aliquat 336)	Tvoří sraženinu

Na základě zkušeností s R_4PBr a barvivy použito pro srážení
AY17 mol. poměru $R_4NCl : RSO_3Na = 1:1$

Účinnost extrakce barviva AY17 s použitím Aliquatu 336
(zředěný *n*-oktylalkoholem) v závislosti na intenzitě
míchání:

Srážení AY17 s Aliquatem 336:

Ad.4) Nutnost řešit problém jednoduché separace vznikající sraženiny iontové kapaliny z vod => využití koagulace a flokulace s Fe^{3+} nebo Al^{3+}

Provedené laboratorní
experimenty využívající
kombinaci působení iontové
kapaliny a anorganického
koagulantu

Dle: Weidlich T. et al.:
CZ20120359 A3 (2013)

Technologické vody z výroby z SBU BaP:

Ukázka srážení barviv z technologických vod:

500 ml technol. vody z výroby pigmentů (pH~11), k ní za míchání dávkováno:

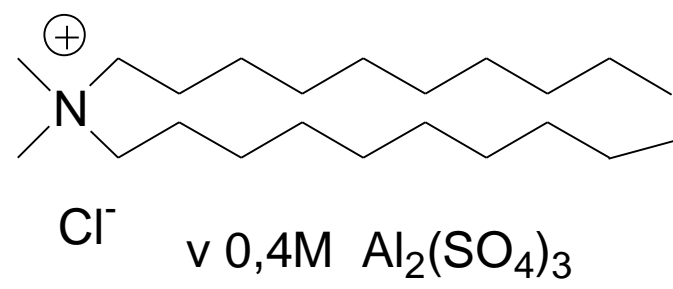
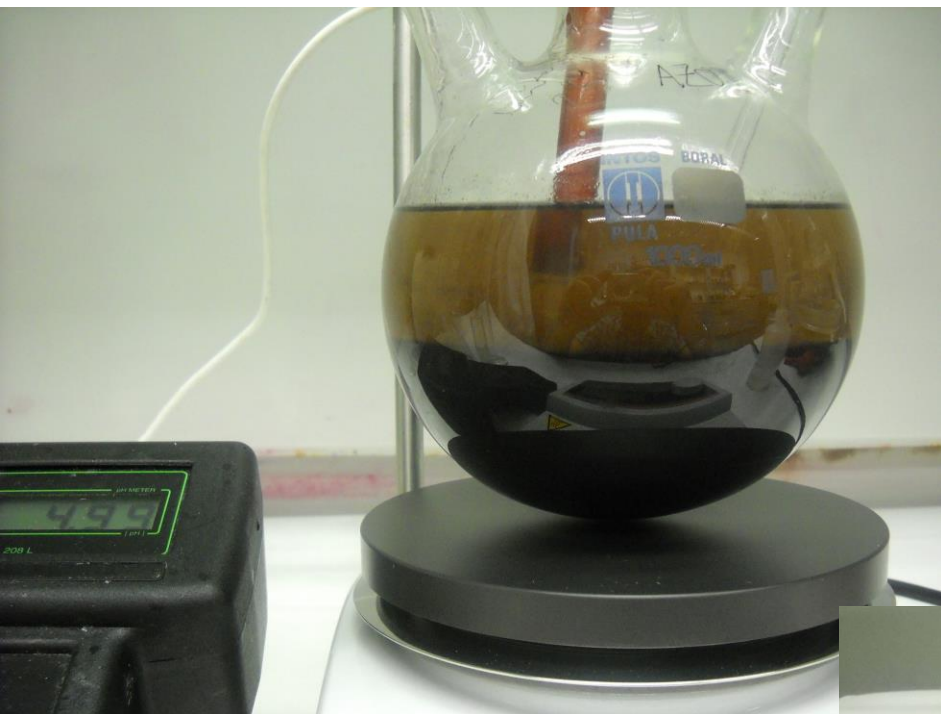
15 ml roztoku $0,4\text{M Al}_2(\text{SO}_4)_3$ s obsahem $0,05\text{ M}$ vybrané kvartérní amoniové soli $\Rightarrow$ pokles pH na pH ~ 5, optimální pro srážení $\text{Al}(\text{OH})_3$:

$\Rightarrow$

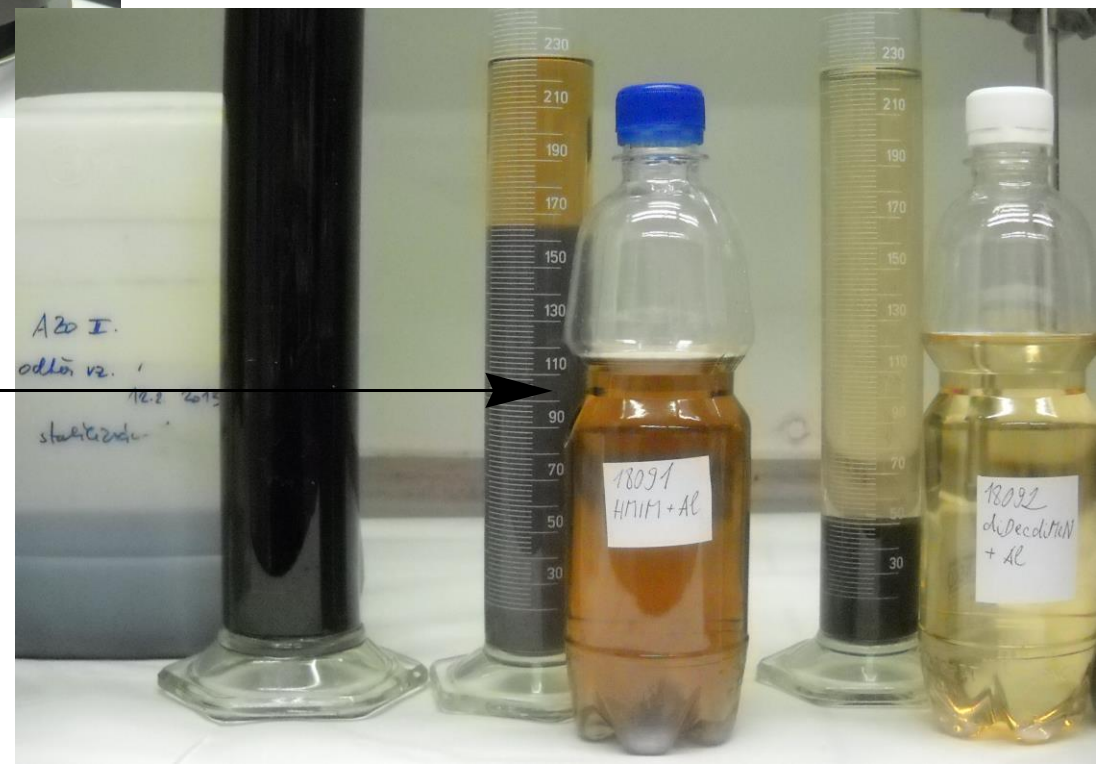
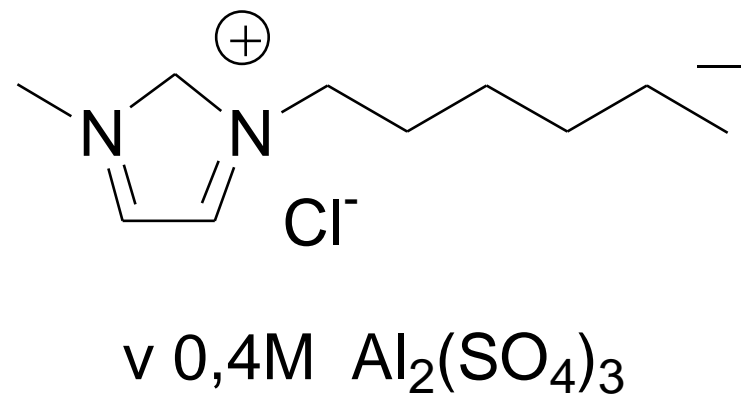
Po 30 min. míchání necháno sedimentovat: Vodný roztok: 0,05 M

...následně zfiltrováno:

Vodný roztok: 0,05 M

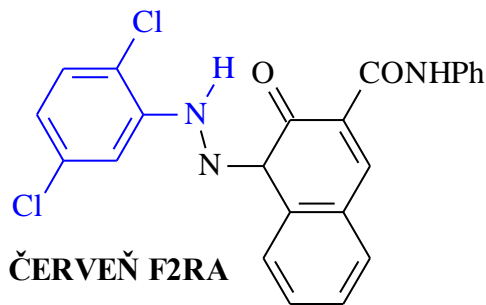

Možnosti praktické aplikace iontových kapalin:

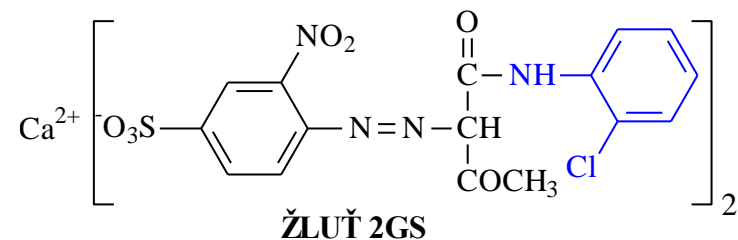
Weidlich T. et al.: CZ20120359 A3
(2013)

Využití halogenovaných aromatických sloučenin pro výrobu pigmentů:

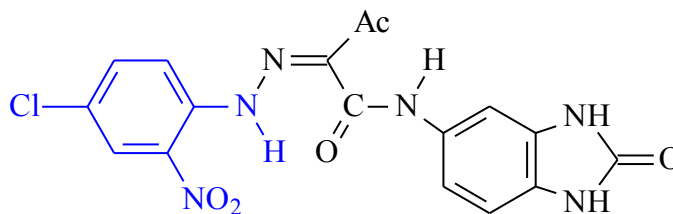
- halogenované aniliny a sulfonové kyseliny

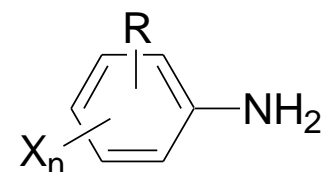
ČERVENĚ F2RA

ŽLUŤ 2GS

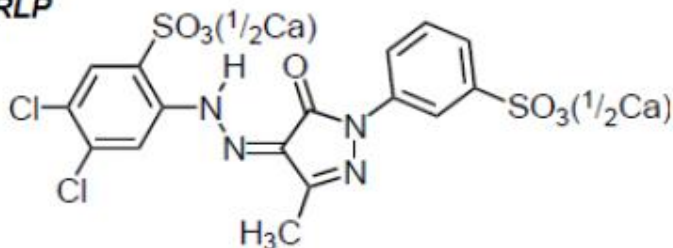

ORANŽ HLD

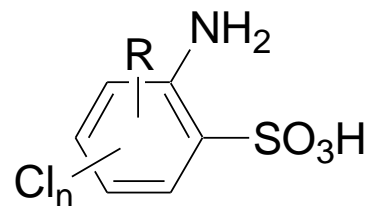

X=Cl; n=1-3
R=CH₃, NO₂, CF₃,...

Žlut' 2RLP

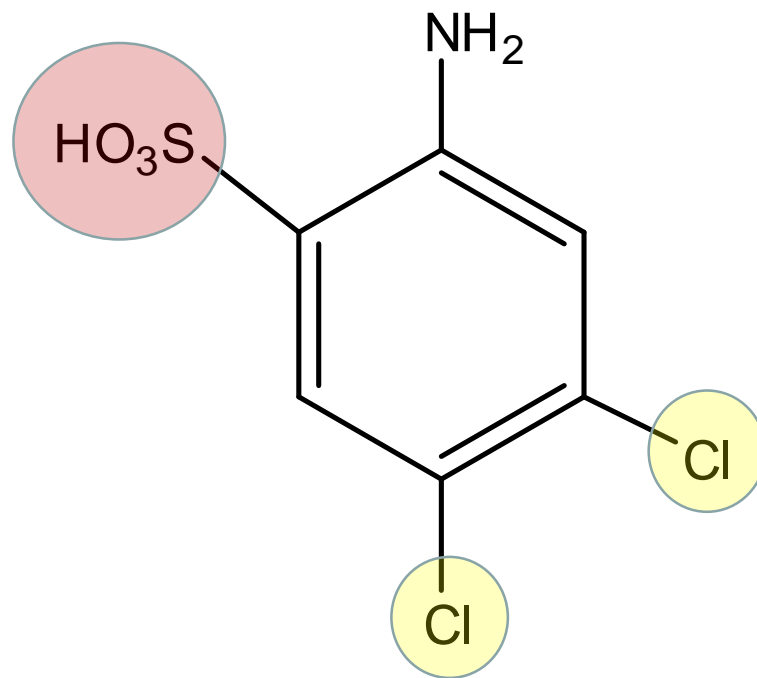
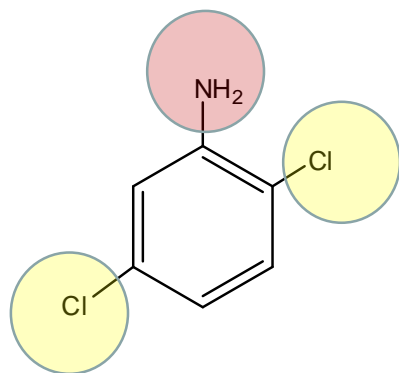
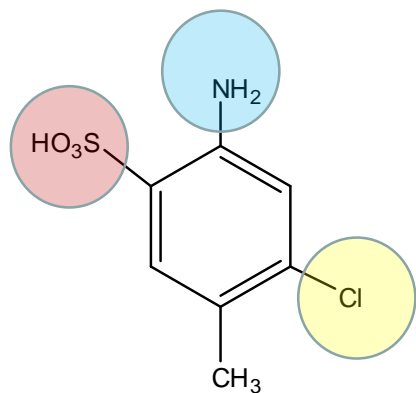

Žlut' HGR

n=1-3;
R=H, CH₃

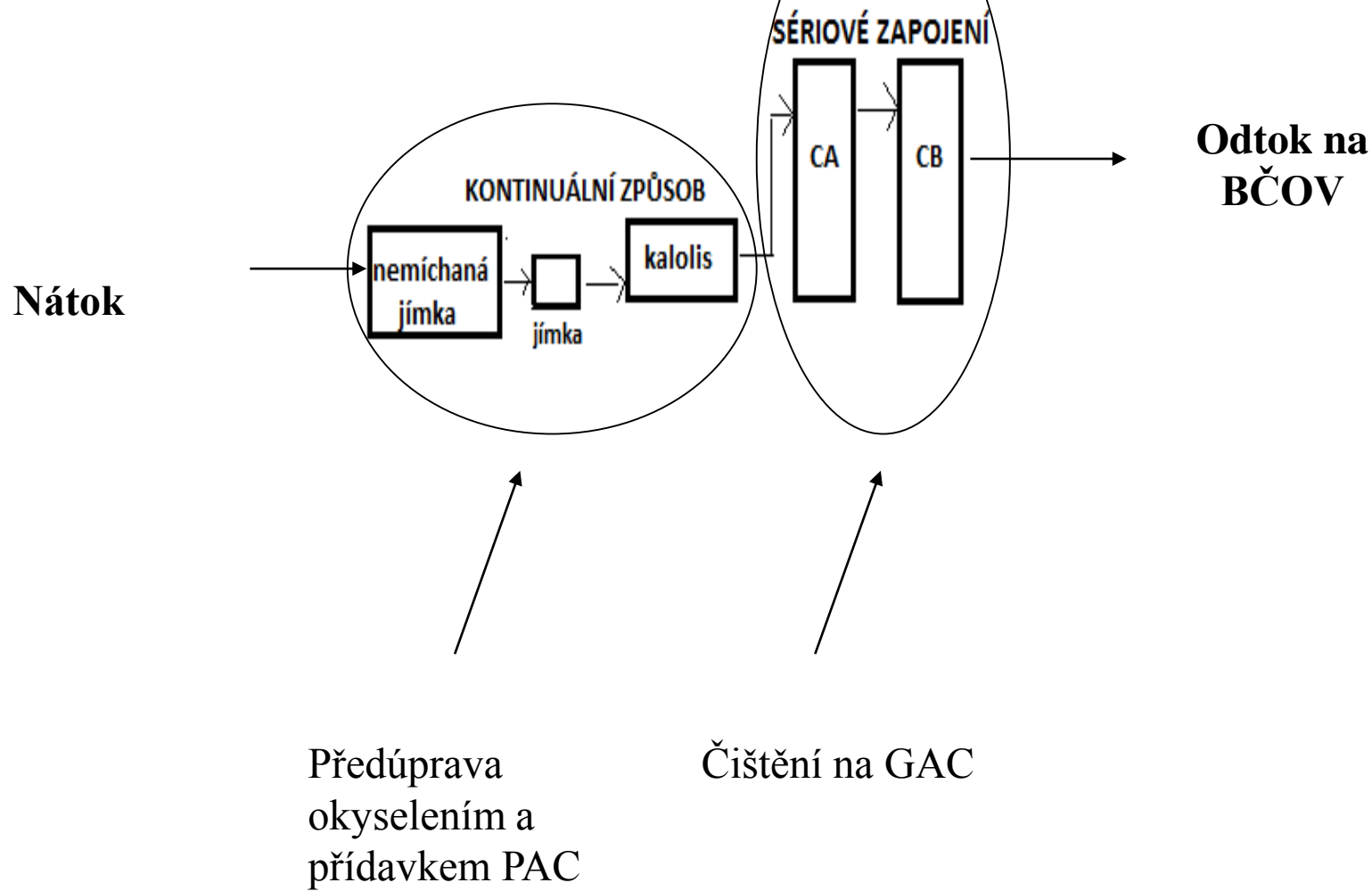
Intermediáty s vázaným Cl používané pro výrobu organických pigmentů v podniku Synthesia, a.s. (emise AOX do odpadních vod):

3,4-DCA-6-SK

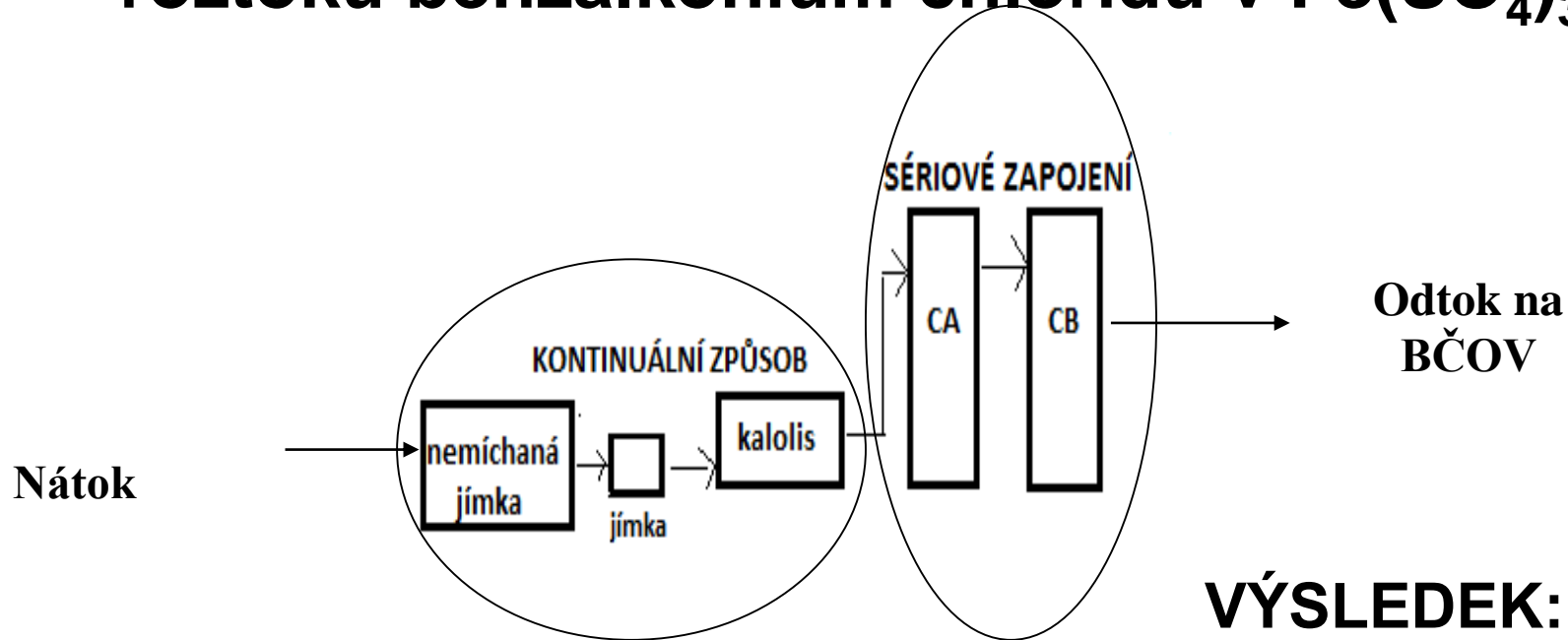
Spotřeba 200t/rok

Čištění vod na provoze AZO II (alkalické vody, tradiční postup = adsorpce na aktivní uhlí):

Místo adsorpce na práškové aktivní uhlí použití roztoku benzalkonium chloridu v $\text{Fe}(\text{SO}_4)_3$:

Místo adsorpce na práškové aktivní uhlí použití roztoku benzalkonium chloridu v $\text{Fe}(\text{SO}_4)_3$:

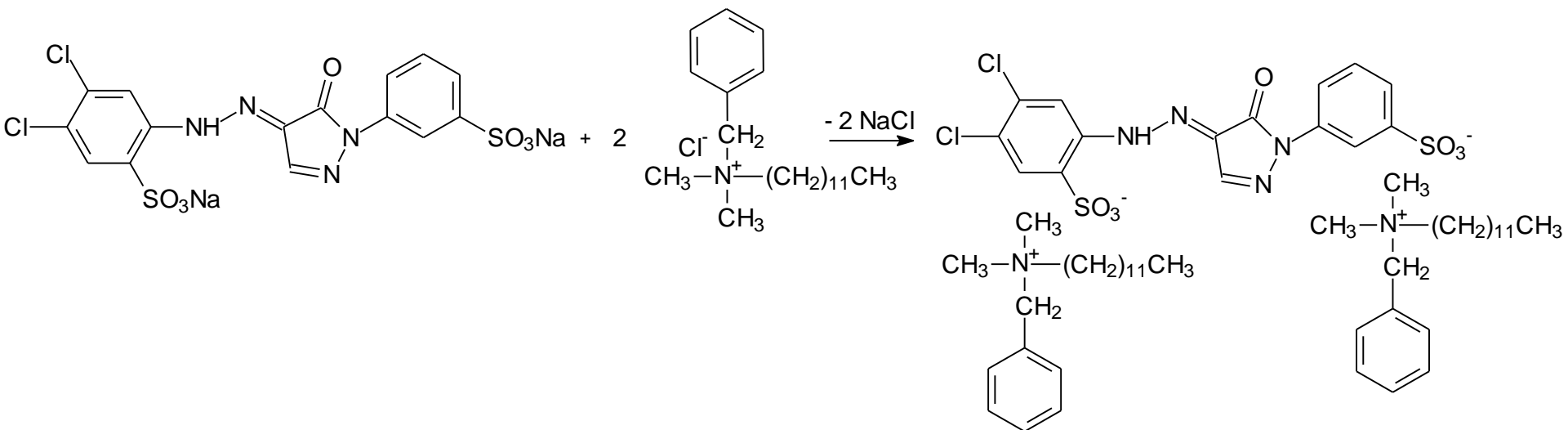
Předúprava
dávkováním
roztoku
 $\text{BzCl}/\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$

Čištění na GAC

VÝSLEDEK:

Úspora cca. $\frac{1}{2}$
nákladů na
použitá činidla při
prakticky stejné
účinnosti
odstranění AOX

Chemismus procesu srážení halogenovaných aromatických sulfonových kyselin z odpadních vod:

Poděkování:

Studentům a kolegům z FCHT:

- Bc. Šárce Martinkové
- Ing. Janě Martinkové-Václavíkové
- Ing. Lence Krchové
- Ing. Lucii Joskové
- Ing. Tereze Fulínové
- Ing. Lence Bandžuchové, Ph.D. (měření AOX)

Kolegům ze Synthesie:

Ing. Janu Vyňuchalovi, Ph.D.

Ing. Milanu Koplíkovi, Ph.D.

Ing. Luděkovi Kupczakovi

Ing. Dacerovi (řediteli SBU Barviva a pigmenty)

za zpřístupnění informací k některým technologiím a za možnost praktického ověřování postupů na reálných vodách

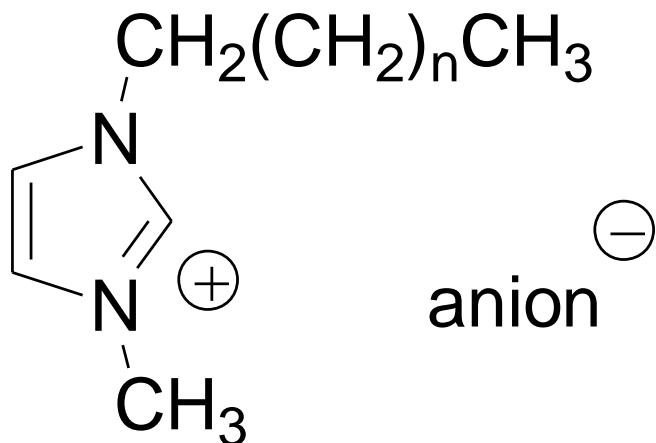
Děkuji Vám za
pozornost

Kdy dochází při iontové výměně k vylučování sraženiny?

- když přidavkem vhodné amoniové nebo fosfoniové soli k roztoku kyseliny (její soli) vzniká ve vodě nerozpustná iontová kapalina

Rozpustnost je závislá jak na velikosti a polaritě kationtu, tak i na velikosti a polaritě aniontu

Př.:

Ve vodě rozpustné:

$n = 2$; anion [⊖] = Cl^- ; Br^- ; HSO_4^- , BF_4^- , $p\text{-CH}_3\text{C}_6\text{H}_4\text{SO}_3^-$

Ve vodě nerozpustné:

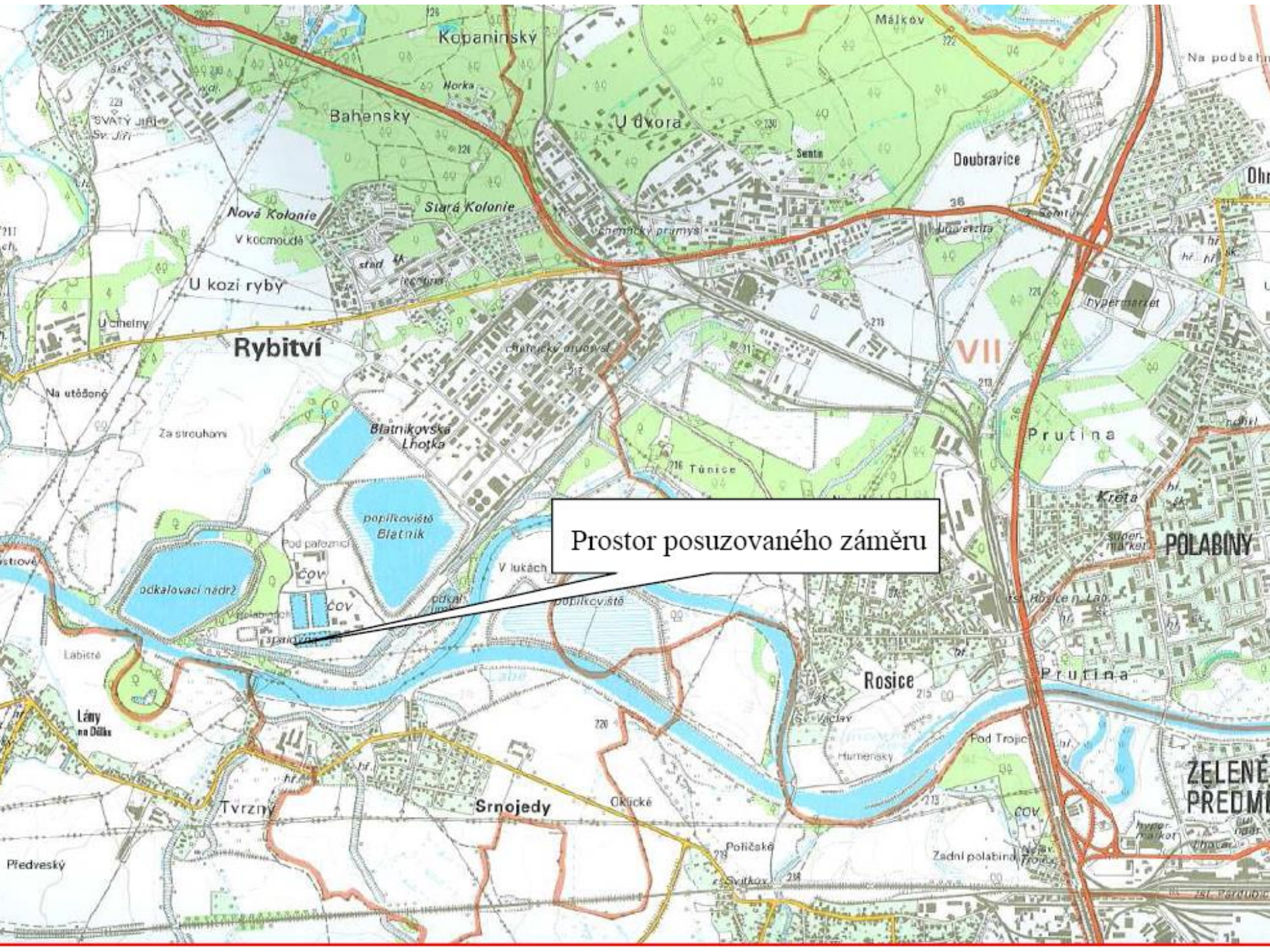
$n = 2$; anion [⊖] = PF_6^- ; $(\text{CF}_3\text{SO}_2)_2\text{N}^-$; $\text{CH}_3(\text{CH}_2)_7\text{SO}_3^-$

Ve vodě rozpustné:

$n = 6$; anion [⊖] = Cl^- ; Br^- ; HSO_4^-

Ve vodě nerozpustné:

$n = 6$; anion [⊖] = BF_4^- , $p\text{-CH}_3\text{C}_6\text{H}_4\text{SO}_3^-$, $\text{CH}_3(\text{CH}_2)_7\text{SO}_3^-$, $\text{ClC}_6\text{H}_4\text{COO}^-$,
 PF_6^- ; $(\text{CF}_3\text{SO}_2)_2\text{N}^-$;

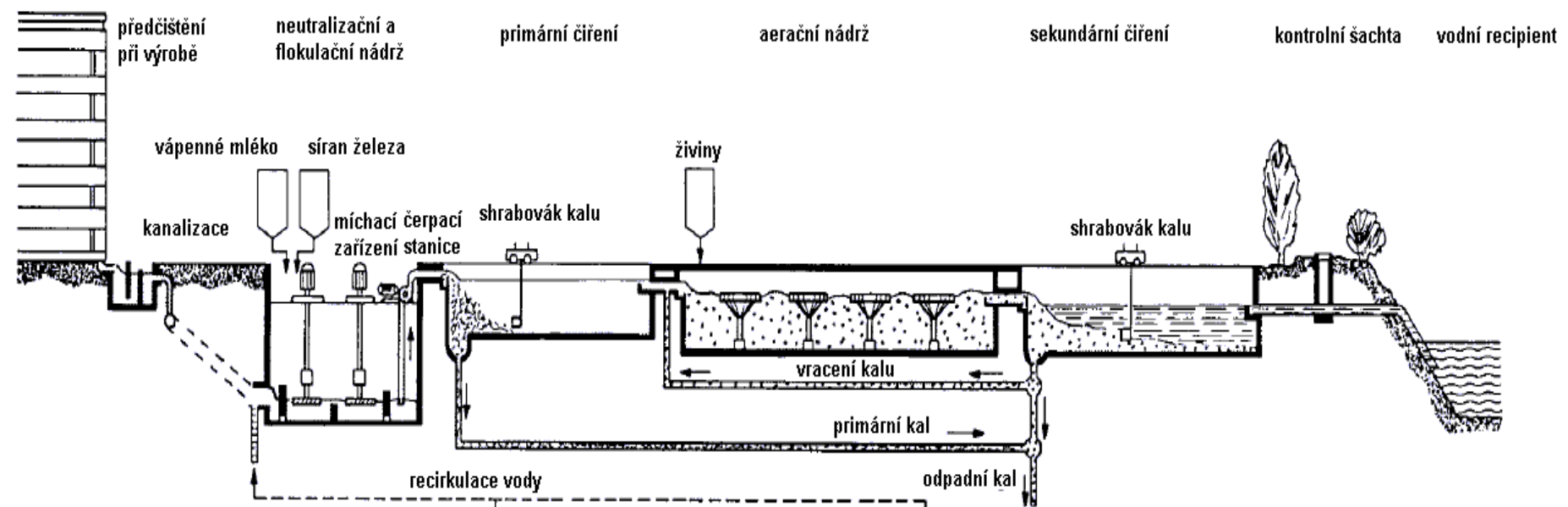
Prostor posuzovaného záměru

**Pohled na retenční nádrž, v pozadí odstavená spalovna
NO, za ní BČOV, kam voda z retence natéká (Autor
fotografií: [Ludvík Hradilek](#))**

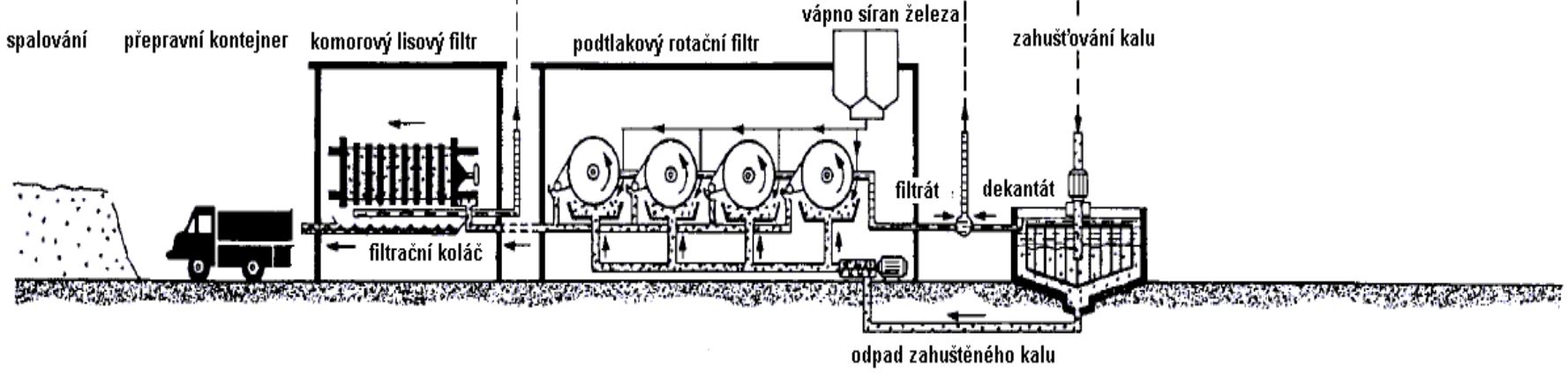

BČOV Pardubice-Rybitví, provozovatel Veolia, a.s.:

Čištění odpadních vod

Zpracování kalů

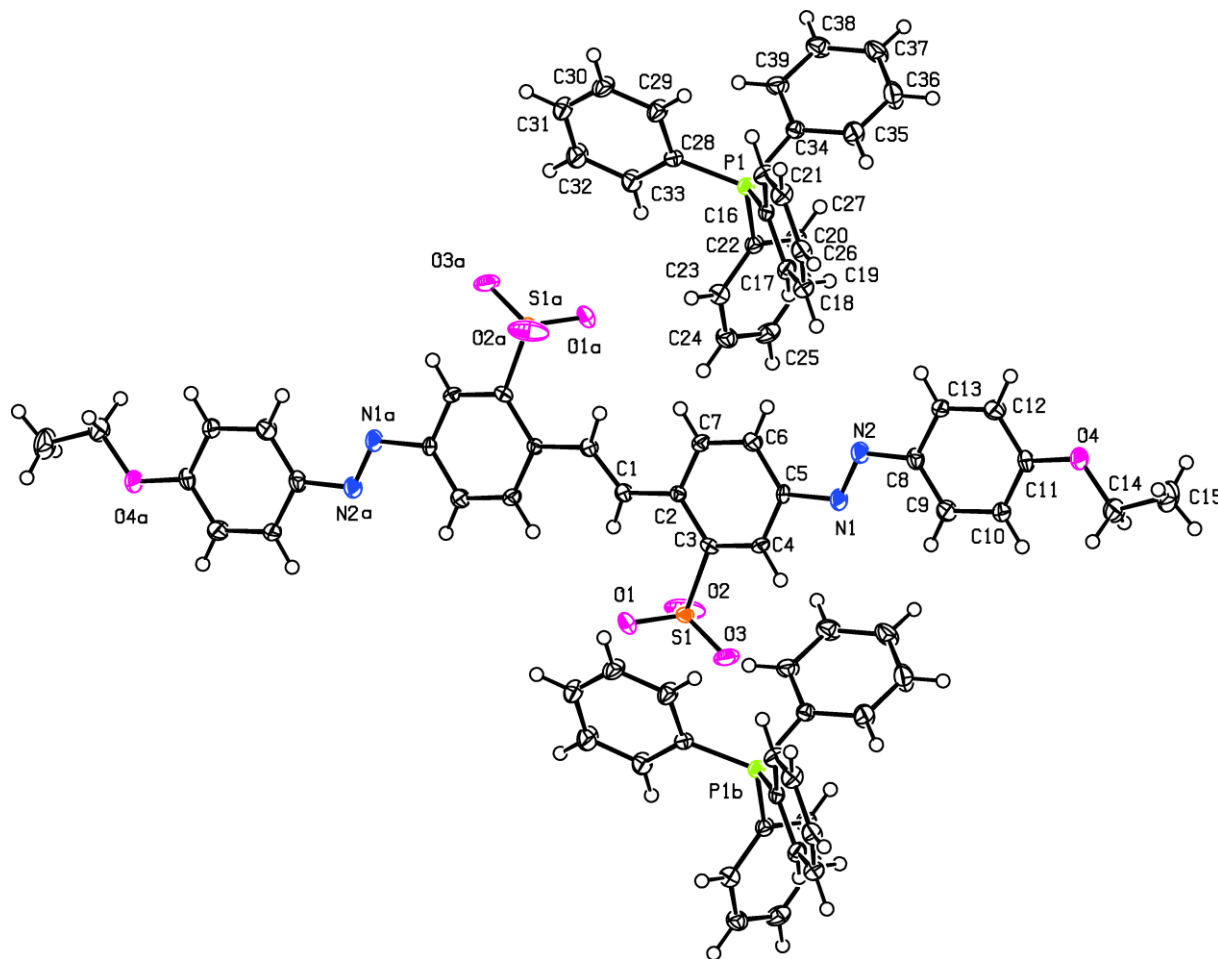
Výpust' vod z BČOV do Labe, ...voda připomíná malinovou limonádu, do Labe to má sto metrů... (Autor: [Ludvík Hradilek](#)) :

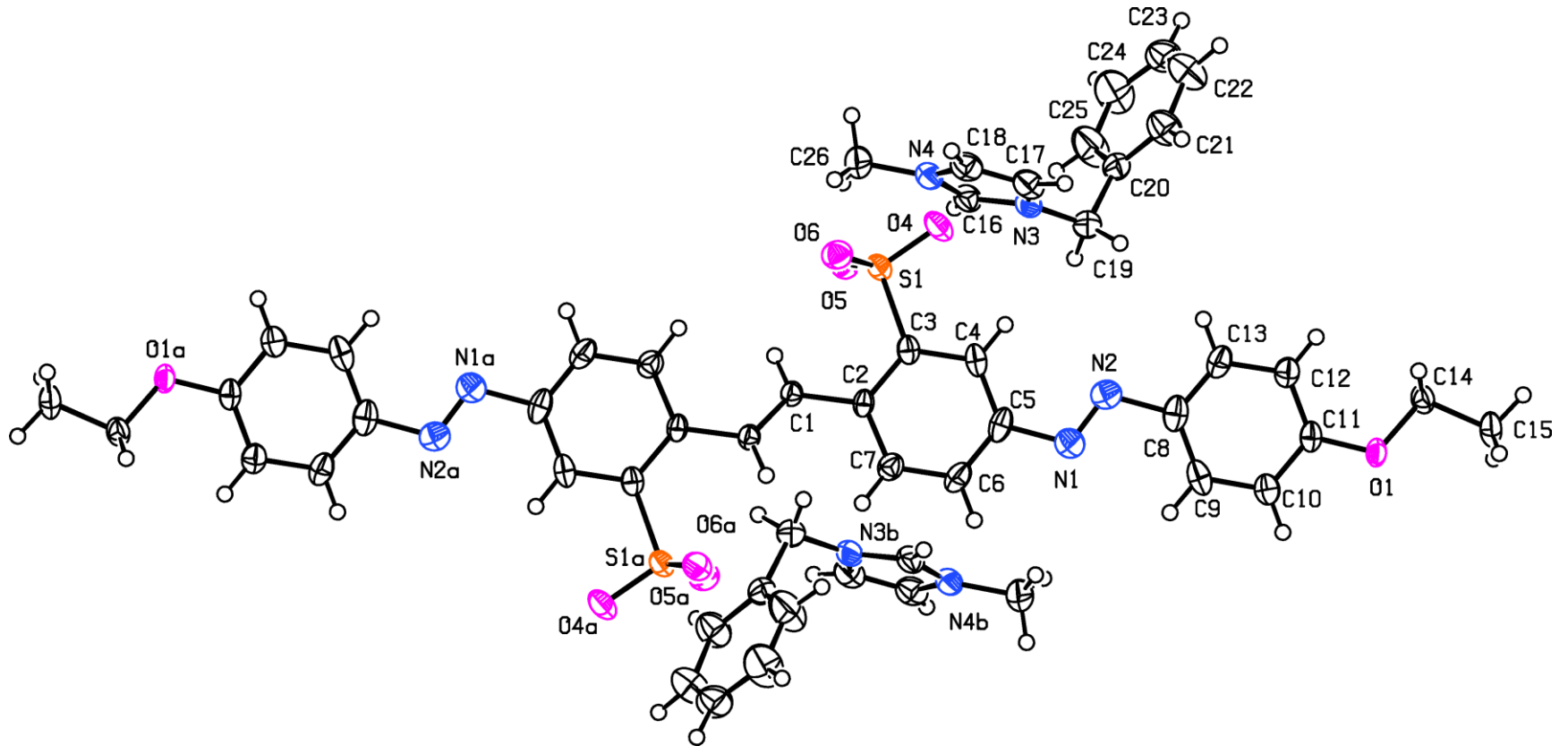

Struktura soli kyselého barviva s kvartérním fosfoniovým kationtem:

Příklad tzv. Chrysofeninu:

Struktura 2 BzMIM . Chrysofenin:

Výsledkem procesu čištění v pardubické BČOV je vyčištěná voda splňující většinu legislativou požadovaných parametrů

...problémem bývá parametr AOX

Trocha statistiky, aneb pardubické emise AOX dle IRZ:

Synthesia, a.s. vypouštěla (dle Integrovaného registru znečištění (IRZ, dostupný na www.ippc.cz)

do nátoky na BČOV provozované firmou VEOLIA VODA
ČESKÁ REPUBLIKA:

- 4710 kg AOX/r.2011
  - 3420 kg AOX/r.2012
-
- VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. (Provozovna BČOV Pardubice vypouštěla:
  - 4493,6 kg AOX/r.2011,
  - 3887,2 kg AOX/r.2012

Co je zdrojem emisí AOX v odpadních vodách z Pardubic?

Trocha statistiky, aneb emise AOX dle IRZ:

- Dle nařízení vlády č. 61/2003 Sb., (Příloha 3) je mezní hodnota AOX pro povrchové vody $0,025 \text{ mg.l}^{-1}$.
- Ohlašovací práh pro emise a přenosy AOX do vody a půdy je 1000 kg AOX za rok

Dle IRZ v roce 2012 byli největšími emitenty AOX (přenosy do vod) firmy vyrábějící papír a celulosu:

Mondi Štětí a.s. (15085 kg AOX/rok);

Biocel Paskov a.s. (12551 kg AOX/rok)

Dle IRZ v roce 2012 byly největším emitentem AOX (přenosy do vod) firmy:

Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s. (8400 kg AOX/rok)

Synthesia, a.s. (3420 kg AOX/rok)

AOX = adsorbovatelné organické halogenderiváty,
souhrnný parametr stanovovaný dle ČSN EN ISO 9562 (75
7531) „Jakost vod – Stanovení adsorbovatelných organicky
vázaných halogenů“

**Zpoplatněné ukazatele znečištění dle zákona č. 254/2001 Sb.
v platném znění vč. Novely 150/2010 Sb.:**

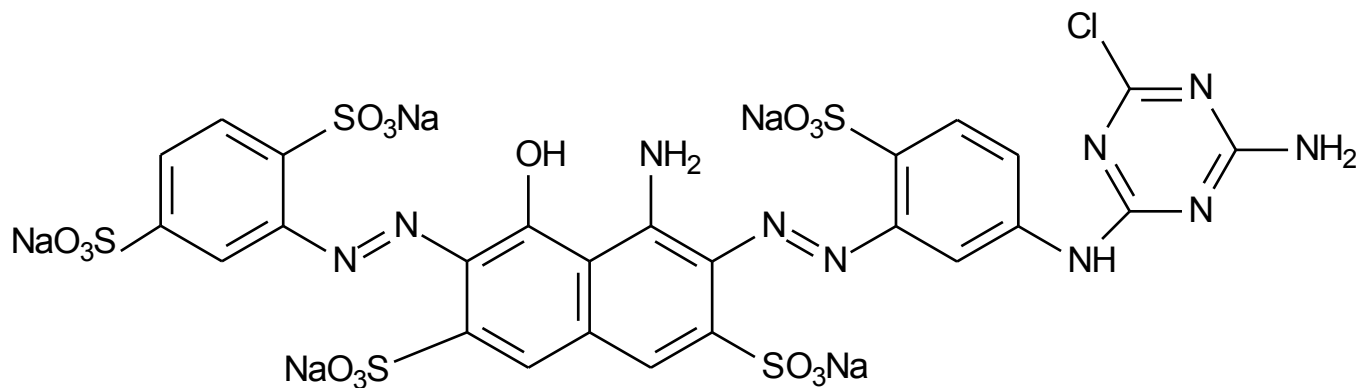
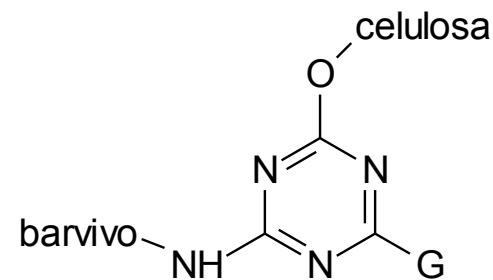
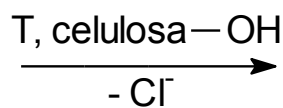
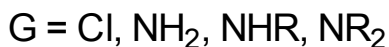
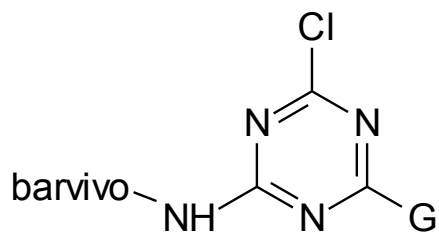
- org. látky charakterizované ukazatelem $CHSK_{Cr}$ (angl. COD)
- Rozpuštěné anorg. soli (RAS)
- Nerozpuštěné látky (NL)
- Fosfor celkový PC
- Dusík anorganický celkový Nanorg (angl. TIN = total inorganic nitrogen)
- **Adsorbovatelné organicky vázané halogeny AOX**
- Rtuť Hg
- Kadmium Cd

Alternativní metody snižování
emisí AOX z výroby barviv
využívající znalosti obecné
struktury halogenovaných
sloučenin v odpadních vodách

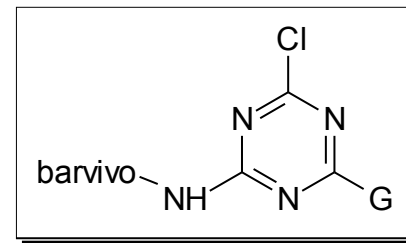
Jaké halogenované deriváty
používá chemický průmysl v
Pardubicích?

Využití halogenovaných aromatických a heterocyklických sloučenin pro výrobu barviv:

- Kyanurchlorid pro výrobu některých tzv. reaktivních barviv:

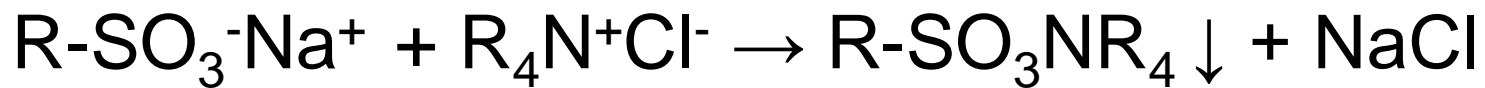
Ostazinová modř H5G

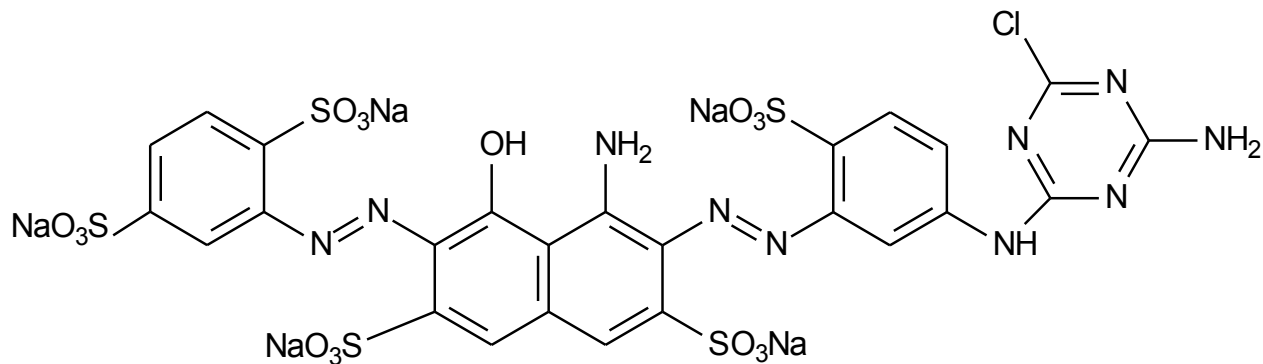

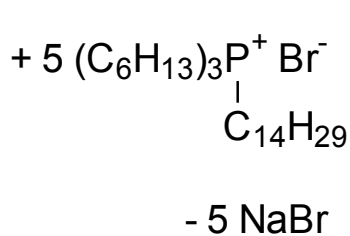
2. Alternativní postup odstraňování AOX = využití kyselých funkčních skupin

Srážení kyselých barviv s vázaným
halogenem s použitím iontových kapalin:

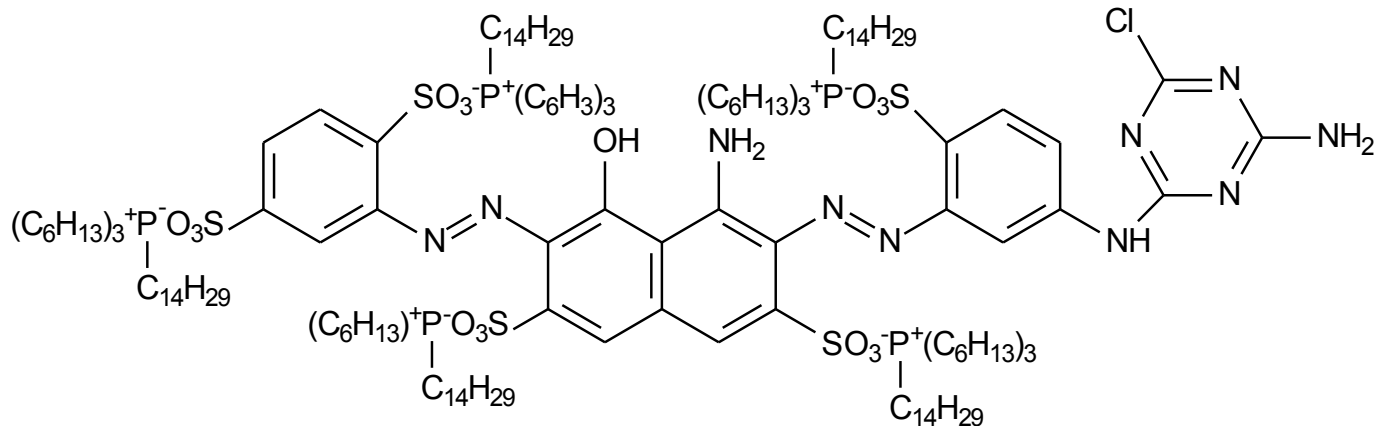
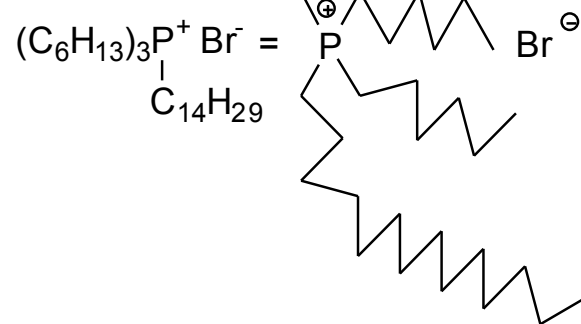

Ostazinová modř H5G, $C_{25}H_{14}ClN_{10}Na_5O_{16}S_5$, $M_r = 1021,14$ g/mol

Pozn.:

ve vodě nerozpustná iontová kapalina sumárního vzorce $C_{186}H_{356}ClN_{10}O_{16}P_5S_5$, $M_r = 3339,55$ g/mol

Ad.3) Vliv struktury kationtového tenzidu na účinnost separace

Reakce s iontovými kapalinami => tvorba tzv. iontových párů málo rozpustných ve vodě:

Ad. 4) Účinnost procesu srážení iontových párů je závislá na struktuře barviva a délce řetězce R v iontové kapalině R_4NX , čím objemnější R, tím lepší účinnost odbarvení vodného roztoku

Ad. 5) vyloučený dehtovitý produkt je nejlépe separovatelný použitím koagulace a flokulace

Srážení kyselých barviv iontovými kapalinami, výhody:

- Metoda je velmi účinná při použití kvartérních amoniových solí s dlouhým řetězcem
- Spotřeba iontové kapaliny je malá, obvykle stačí méně než 1 mol IL na 1 mol SO_3^-
- Pro odstranění přebytků IL lze využít anorganické koagulanty (Al^{3+} nebo Fe^{3+} soli), které usnadňují izolaci sraženiny sedimentací a/nebo filtrací
- Účinnost odstranění halogenovaného barviva (i parametru AOX) obvykle větší než 90%

Univerzita Pardubice:

Weidlich T., Martinková J.: Způsob srážení barviv z vodných roztoků. CZ20120359 (A3) 2013-07-03.

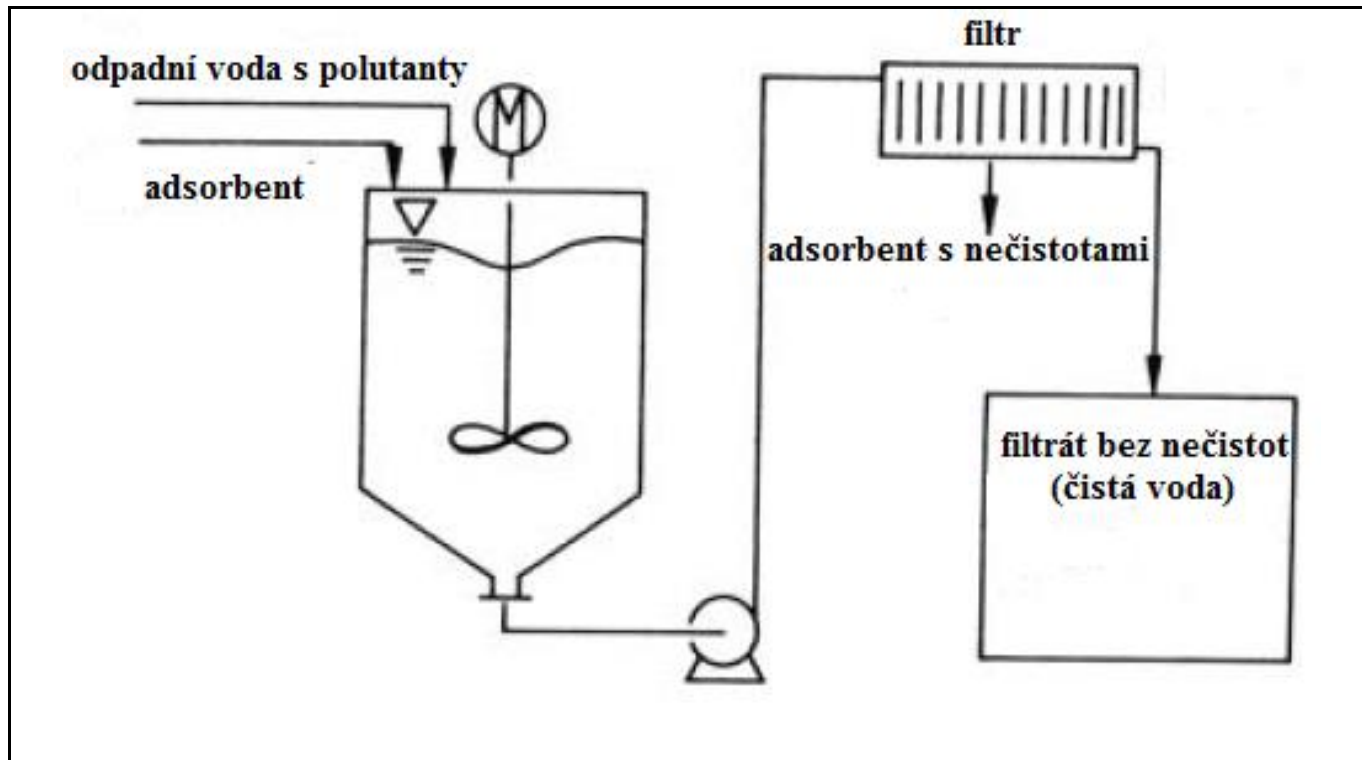
Použití adsorpce

- AOX zachyceno z OV na velký specifický povrch vhodného adsorbentu
- Ale co s použitým, s AOX nasyceným sorbentem?

Procesy adsorpce se dělí na:

- míchání, obvykle pro šaržové čištění
- perkolace (prokapávání), použitelná při kontinuálním čištění

Decentralizované čištění technologických vod s obsahem AOX v praxi, využití adsorpce na práškové aktivní uhlí dle BREF:

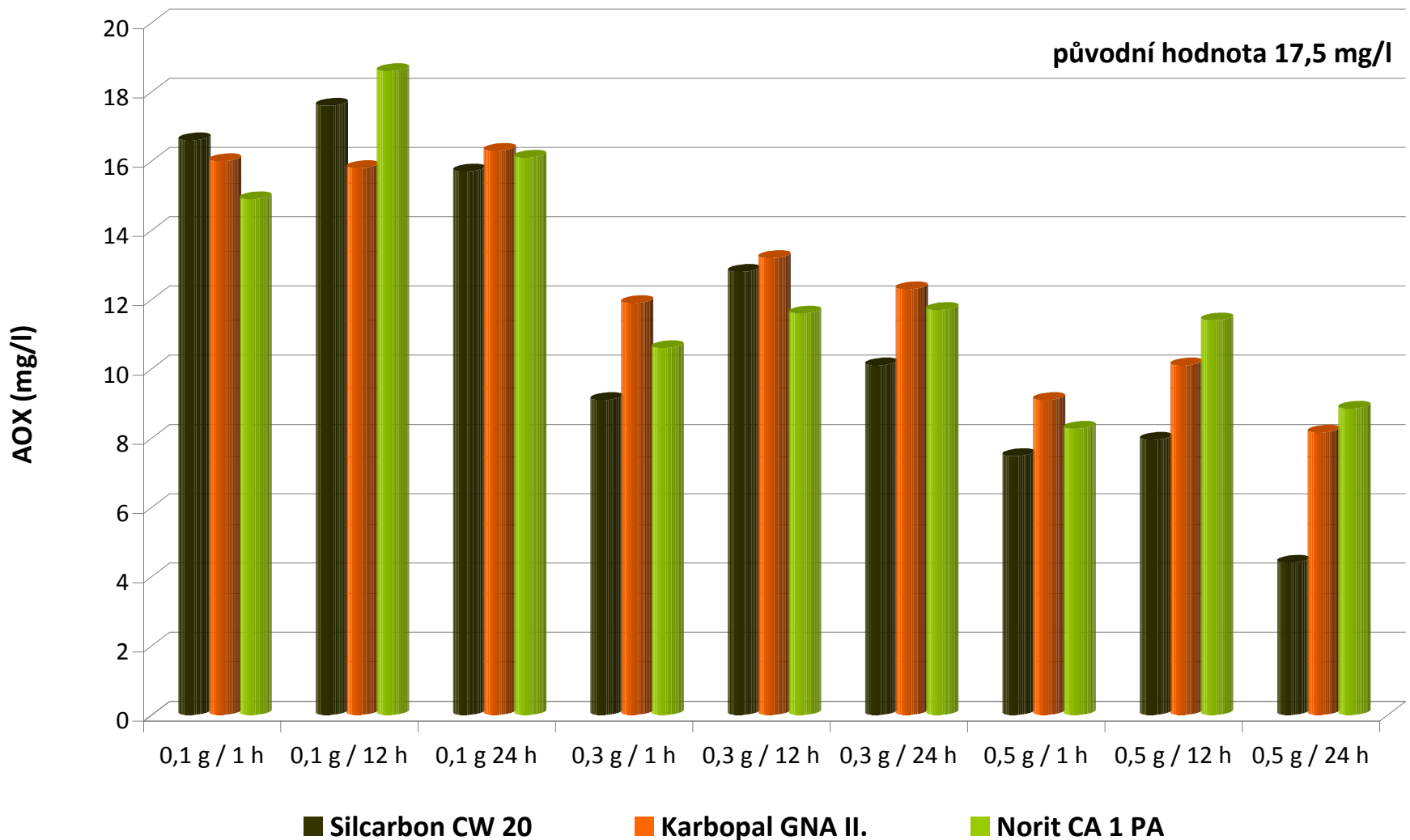

Adsorpční jednotka pro zpracování kapalné fáze

Adsorpce AOX na PAC

(200 ml OV s AOX=17,5 mg/l, pH = 12,37)

Obsah AOX v odpadních vodách z výroby A po použití aktivního uhlí

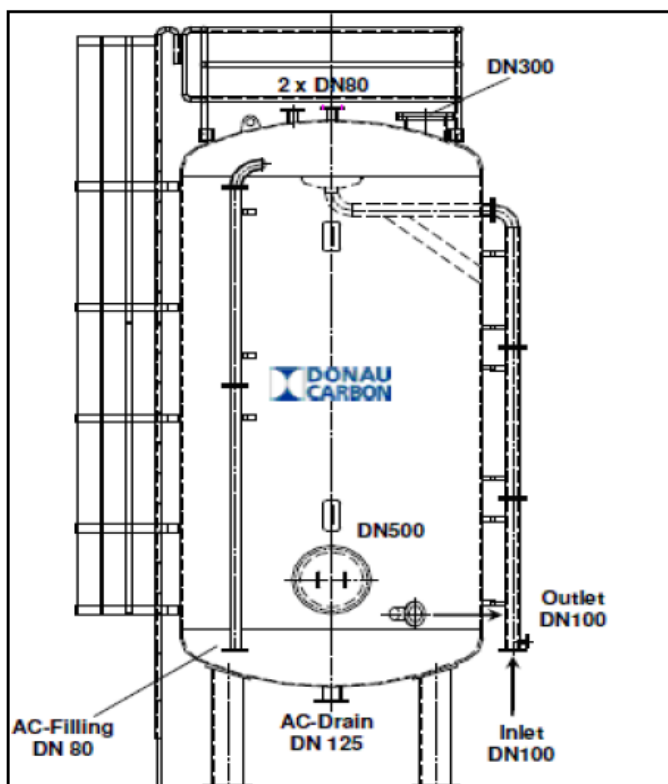

Kapacita sorbentu PAC: 5,2 mg AOX/g

Univerzální metoda odstraňování biologicky neodbouratelného organického znečištění z vod (i AOX) = adsorpce na vhodný sorbent:

Obvyklým sorbentem je aktivní uhlí (podobně jako u stanovování AOX dle platné ČSN), ALE: účinnost závisí na polaritě sorbované látky:

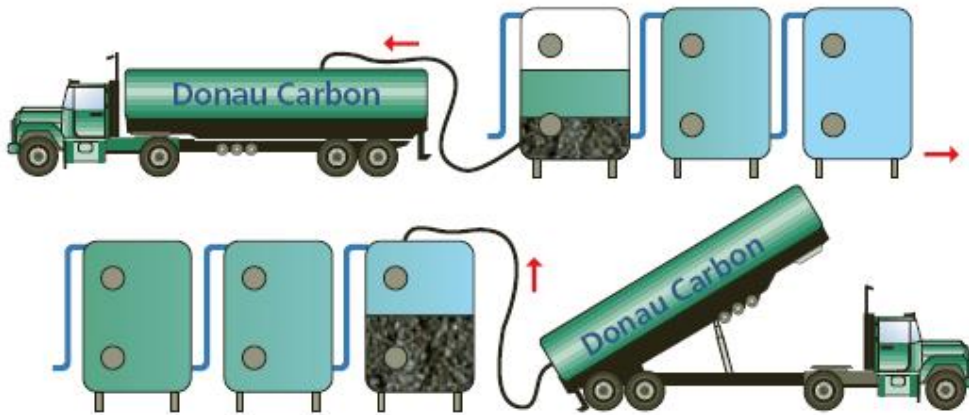
Na aktivní uhlí adsorbovaná látka:	odstranění [%]	kapacita [mg/g]
benzen	95	80
fenol	81	161
ethylacetát	51	100
aceton	22	43
isopropylalkohol	22	24
formaldehyd	9	18
methylalkohol	4	7

Další používané sorbenty: alumina ($\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$), adsorpční pryskyřice

Aplikace granulovaného aktivního uhlí v adsorpčních kolonách:

Granular activated carbon for fixed bed process

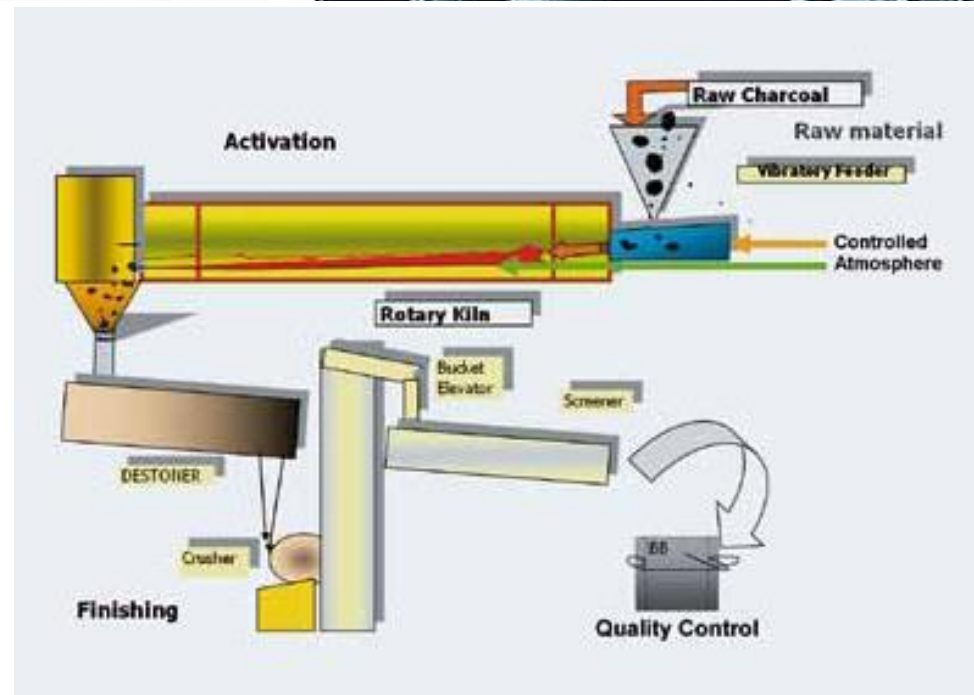
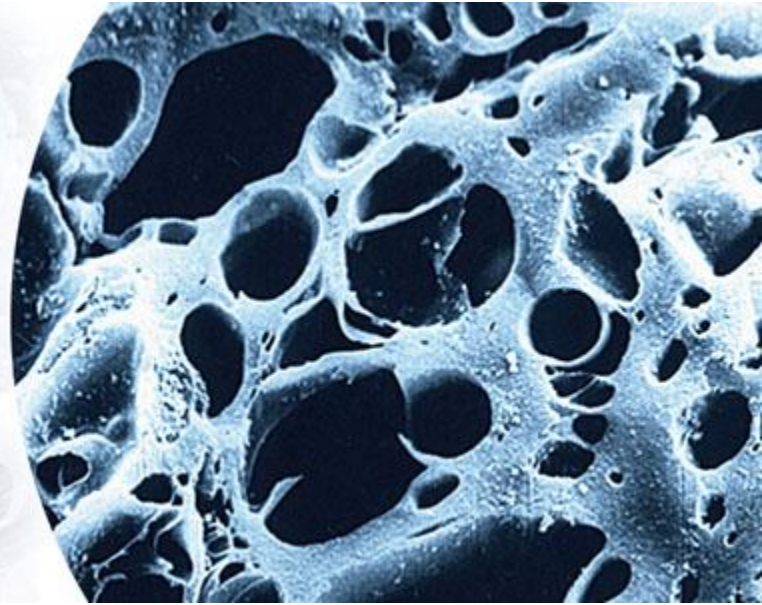
Application	Activated carbon	Type	Granulation [mm]	Bed Height [m]	Flow Rate [m ³ /h]
removal of substances affecting odour and taste	Hydraffin XC 30 Hydraffin CC 8 x 30 Hydraffin CC 12 x 40	bituminous coal	0.6 – 2.36 0.6 – 2.36 0.425 – 1.7	1 – 2.5	10 – 30
dechlorination	Hydraffin CC 12 x 40 Hydraffin CC 8 x 30	coconut shell	0.425 – 1.7 0.6 – 2.36		
adsorption of solute organic substances from drinking water and service water	Hydraffin XC 30 Hydraffin CC 8 x 30	bituminous coal coconut shell	0.6 – 2.36 0.6 – 2.36	2 – 4	5 – 15
waste water treatment	Hydraffin 30 N Hydraffin Y 8 x 30	bituminous coal	0.6 – 2.36 0.6 – 2.36	2 – 5	5 – 15

Při perkolaci se používá granulované aktivní uhlí:

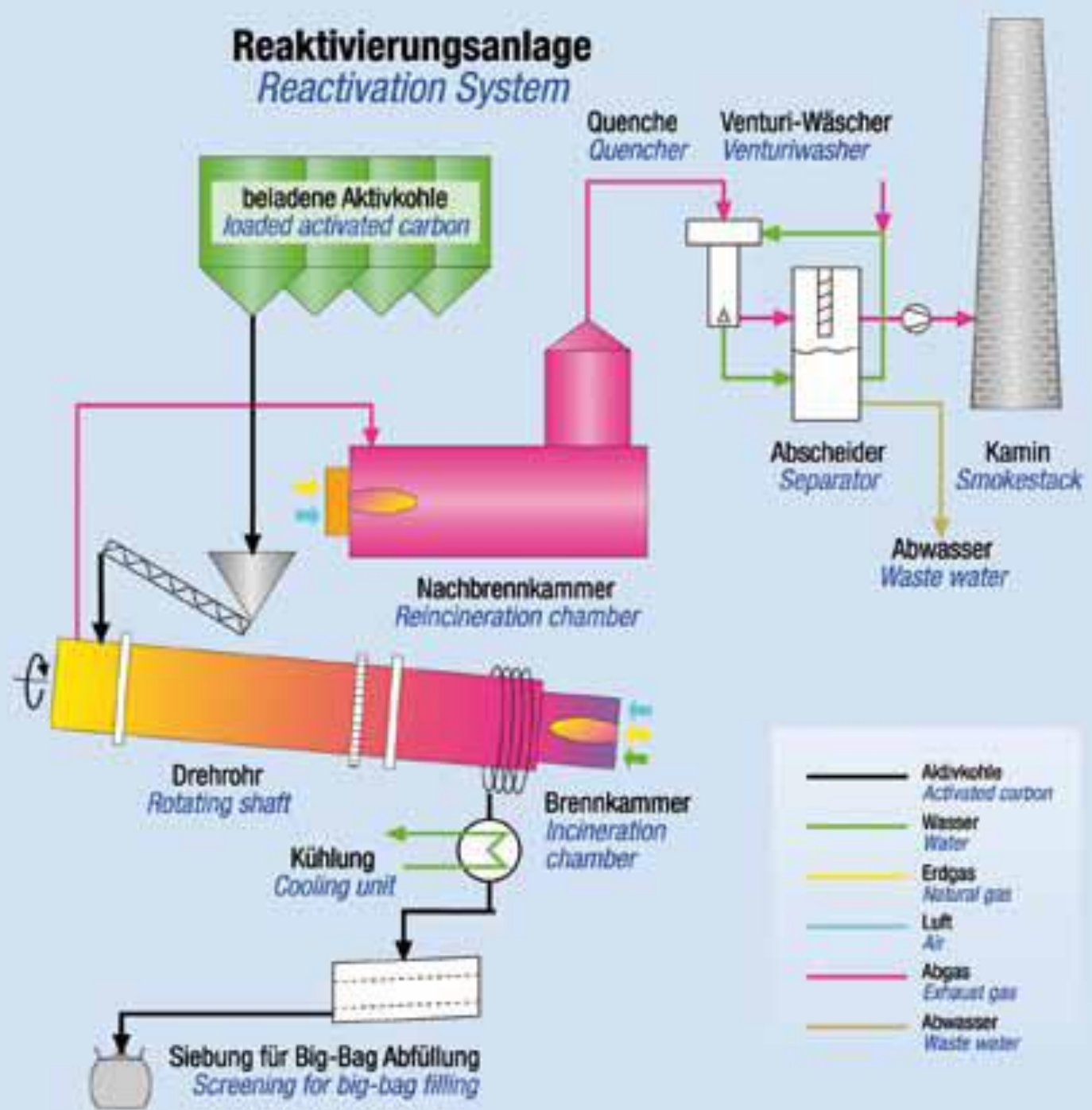

Hochwertige Aktivkohlequalitäten
und innovative Anwendungslösungen
zum Vorteil unserer Kunden

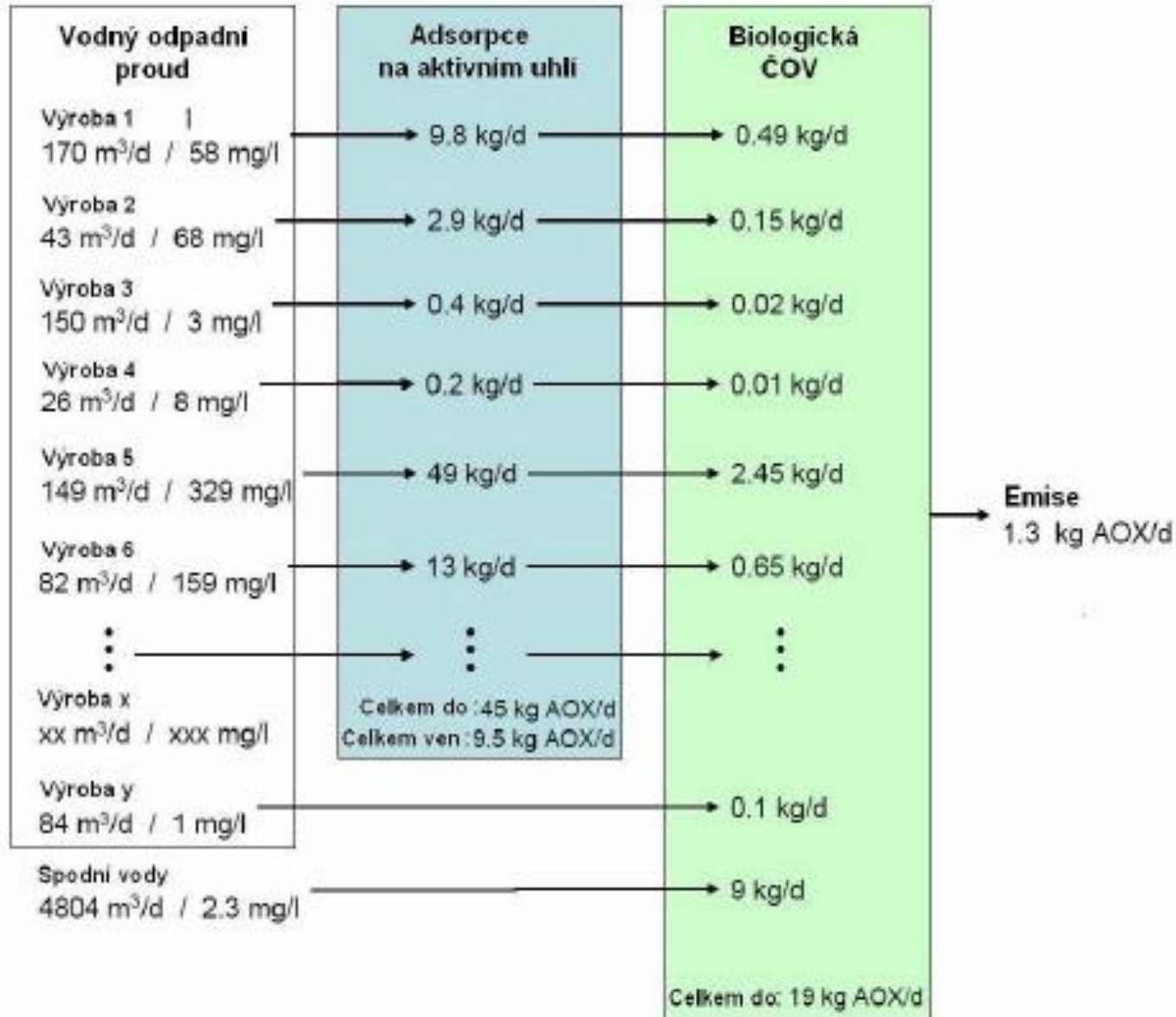

Dostupné na:

<http://www.donau-carbon.com/>

Příklad provedení bilance emisí a odstraňování AOX ve vodných odpadních prouděch (dle BREF Organické chem. speciality):

Ekonomika

náklady	GAC
investice	30000 GBP 1 [14 m ³ /h]
	75000 GBP 1 [60 m ³ /h]
	110000 GBP 1 [120 m ³ /h]
	20-30 mil. FIM 1 [350 m ³ /h]
provoz	1000-2000 GBP 1 na tunu GAC a
	200000 BEF 2 na tunu GAC b
	0,7/m ³ odpadních vod 3

1FIM~4,60Kč

1BEF ~0,65Kč

a náklady na rekuperaci GAC

b náklady včetně rekuperace GAC

1 [cww/tm/92]

2 [cww/tm/128]

3 [cww/tm/96]

ADSORPCE:	limity / omezení
TNL	<20 mg/l pro adsorbéry s fixním ložem
koncentrace znečišťujících látek	<100 g/l (bez rekuperace adsorbentu) <500 g/l (s rekuperací adsorbentu)
molekulová hmotnost	při klesající molekulové hmotnosti se snižuje účinnost
délka uhlíkového řetězu	s delším řetězcem se snižuje účinnost
větvení uhlíkového řetězce	s větším větvením se snižuje účinnost
polarita	s růstem polarity se snižuje účinnost
rozpustnost ve vodě	s růstem rozpustnosti se snižuje účinnost
stupeň disociace	s růstem rozpadu se snižuje účinnost
makromolekuly	s makromolekulární strukturou se snižuje účinnost

Centrální biologická ČOV je schopna odstranit dva druhy znečišťujících látek:

- **nerozpuštěné látky**
- **biodegradabilní sloučeniny**

Odpadní voda s nadměrným obsahem znečišťujících látek, které jsou:

- těžko biologicky rozložitelné nebo
- působí inhibičně na biologický stupeň čištění

vyžaduje buď předchozí předčištění nebo zvláštní čištění.

- Relevantními parametry pro biologickou odbouratelnost OV jsou v tomto kontextu těžké kovy, halogenované organické sloučeniny (AOX) a toxicita.

Aerobní čištění	limity / omezení
Živiny	poměr BSK : N : P by měl být 100 : 5 : 1; kritické poměry, které by neměly být překročeny, aby se zajistil dobrý provoz, jsou BSK:N 32 : 1 a BSK : P 150 : 1
Koncentrace	je nutno zabránit vysoké koncentraci látek (dokonce i netoxických látek)
Inhibitory	viz. Předch. tabulka, těžké kovy, kyanidy, sulfidy, fenoly,
Teplota	teploty odpadních vod >35 °C mohou být pro mikroorganismy kritické
Zatížení solemi	vysoké zátěže solemi (>30 g/l) mohou způsobovat poruchy biologického procesu tím, že ničí mikroorganismy

spotřebovávaný materiál/energie	úplně promísený aktivovaný kal
kyslík (vzduch nebo čistý plyn)	
neutralizační chemikálie	
Flokulanty (síran železnatý)	300-500 kg/t COD
Nutrienty (kyselina fosforečná)	23-42 kg/t COD
Energie [kWh/m ³]	9,5

Čištění vod v pardubické BČOV:

- Průmyslové OV z retenční nádrže natékají do neutralizační stanice, kde dochází k neutralizaci vápenným mlékem doprovázené srážením sádrovce, případně hydroxidů těžkých kovů
- Následuje oddělení nerozpuštěných látek v sedimentačních nádržích a aerobní proces biologického čištění
- Takto vyčištěná voda je vypouštěna do recipientu

UKAZATEL ZNEČIŠTĚNÍ	SAZBA Kč/kg	LIMIT ZPOPLATNĚNÍ	
		hmotnostní kg/rok	koncentrační mg/l
1.			
a) CHSK nečištěné odpadní vody do 31. 12. 2004	16	20 000	40
od 1. 1. 2005	16	8 000	40
b) CHSK čištěné odpadní vody	8	10 000	40
c) CHSK odpadní vody čištěné z výroby buničiny a ze zušlechťování bavlnářských a lnářských textilií	3	10 000	40
2. RAS	0,5	20 000	1 200
3. nerozpuštěné látky ⁴⁷⁾	2	10 000	30
4. fosfor celkový do 31. 12. 2004	70	13 000	3
od 1. 1. 2005	70	3 000	3
5. dusík amoniakální do 31. 12. 2001	40	15 000	15
6. dusík Nanorg od 1. 1. 2002	30	20 000	20
7. AOX od 1. 1. 2002	300	15	0,2
8. rtuť	20 000	0,4	0,002
9. kadmium	4000	2	0,01

Poplatek za tento ukazatel platí pouze znečišťovatelé, kteří

a) neplatí poplatek za CHSK, ale znečištění přesahuje limit pro zpoplatnění NL, nebo

b) vypouštějí v odpadních vodách více NL, než činí trojnásobek množství zpoplatněné CHSK.

Pro srovnání vliv pH na adsorpci barviv na aktivní uhlí

(Malik P.K.: Dyes and Pigments 56 (2003) 239–249):

způsobeno disociací: $\text{RSO}_3\text{H} \leftrightarrow \text{RSO}_3^- + \text{H}^+$

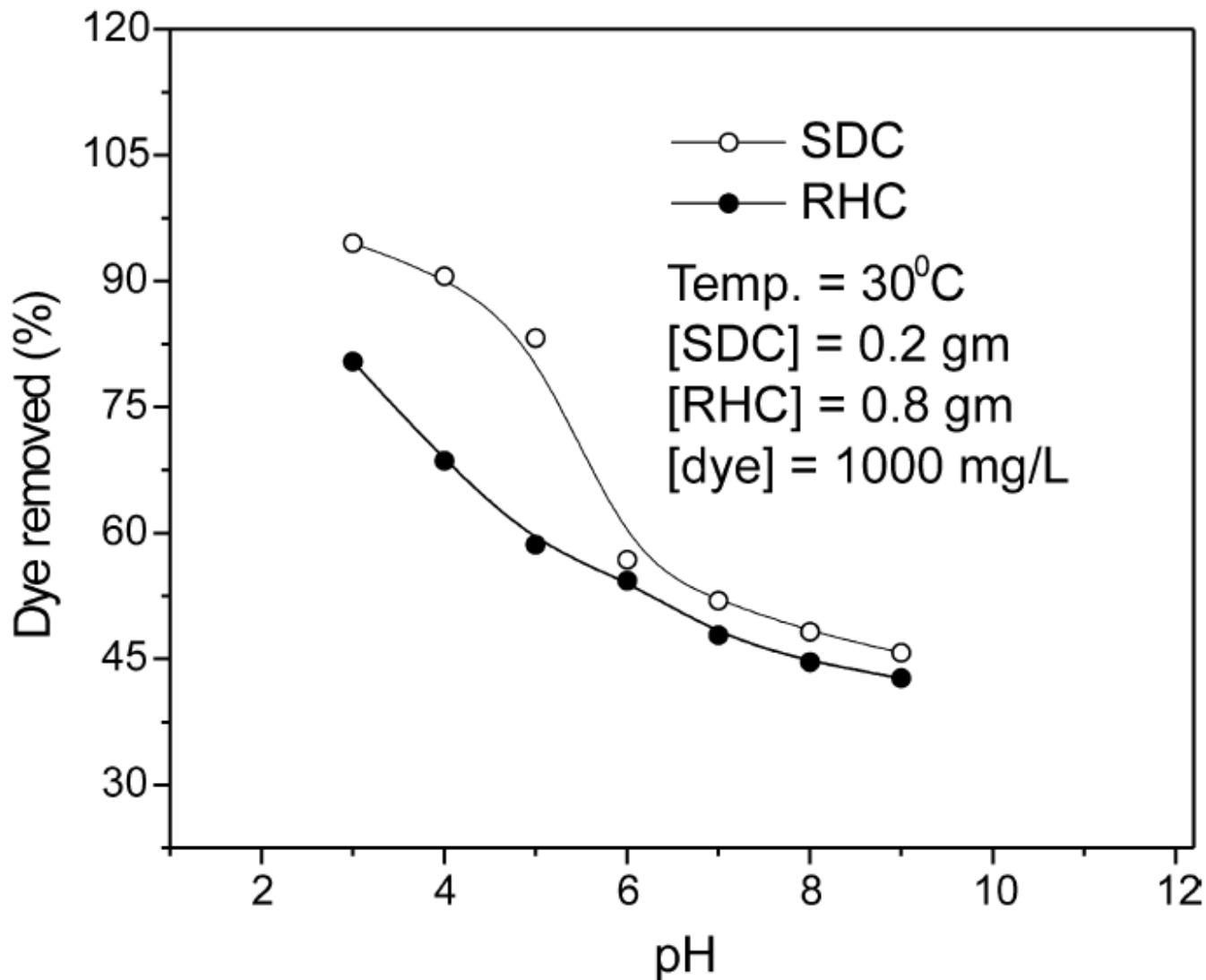

Fig. 7. Effect of pH for the adsorption of Acid Yellow 36 on RHC and SDC.